Ազգ
Azg armenian daily
26 ՄԱՅԻՍ 2004 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 96 (3019)

Մանդատներից զրկել-չզրկելու հարցը խորհրդարանը կորոշի սեպտեմբերին

Երեկ լրացավ ԱԺ երրորդ գումարման նստաշրջանի 1 տարին: Նախորդ խորհրդարանի համեմատ սրա եւ ծնունդը, եւ գործունեությունը բավական առանձնահատուկ եղան: Ընտրամեխանիզմը, որով մանդատներ նվաճվեցին, մինչ օրս անմարսելի մնաց իշխանությունների համար: Պակասը լրացրեց ընդդիմությունը՝ փողոց դուրս գալով ու անցնելով հանրահավաքային մարտավարության: Եվ իշխանությունները, եւ ընդդիմությունը հայտարարում են, որ հակառակ բեւեռը հայտնվել է փակուղային իրավիճակում: Իրականում Հայաստանի ողջ ներքաղաքական կյանքն է հայտնվել թակարդում, որ քաղաքական տերմինաբանությամբ ընդունված է ճգնաժամ անվանել: Այնուամենայնիվ, ինչպես են գնահատում ներկա վիճակը բարիկադի երկու կողմերում հայտնվածները:

Տես ➧ էջ 3

«Ստեղծված իրավիճակից դուրս գալը երբեք չի կարող լինել արդյունավետ, եթե լինի անբնական»

Թեմեյան մշակութային միության նախագահ Ռուբեն Միրզախանյանը մեկնաբանում է Հայաստանի ներքաղաքական իրավիճակը

– Պրն Միրզախանյան, ինչպե՞ս կգնահատեիք Հայաստանում ստեղծված ներքաղաքական իրավիճակը. կոալիցիան օգտագործում է «իրավիճակ» տերմինը, ընդդիմությունը՝ «ճգնաժամ»:

– «Ճգնաժամ» արտահայտությունը տեղին է օգտագործել, եթե խոսքը Ազգային ժողովի մասին է: Չնայած խորհրդարանական մեծամասնությունն ապահովում է նիստերի օրինականությունը, այնուամենայնիվ, ընդդիմության բացակայությունը ոչ լիարժեք պատկեր է ստեղծում: Եթե որպես ճգնաժամ դիտարկում ենք հակասությունների ծայրաստիճան սրումը հասարակության մեջ, ժողովրդի մեծամասնության կողմից դժգոհության արտահայտումը, ընդ որում, դժգոհության արտահայտման բազմաթիվ եւ բազմատիպ ձեւեր կան, ապա իրավիճակը ճգնաժամային չէ: Հարցն այն չէ, թե որքա՞ն մարդ է գալիս հանրահավաքներին, ինչքա՞ն էր հնարավոր, որ գար, ինչո՞ւ մեծ թվով ժողովուրդ չի հավաքվում: Առկա է երկու պարզ ճշմարտություն, ինչը, կարծում եմ, դուր չի գա ոչ իշխանությա-

նը, ոչ էլ ընդդիմությանը: Առաջին՝ հասարակության մեջ լուրջ դժգոհություն կա իշխանություններից, երկրորդ՝ մեր հասարակությունը չի տեսնում ընդդիմադիր որեւէ ուժ, որի հետեւից պետք է գնա: Այս առումով առկա է բարոյահոգեբանական ճգնաժամ:

- Մենք կարող ենք հավանել կամ չհավանել այս կամ այն իշխանությանը: Դուք համամի՞տ չեք, որ մեր երկրում, չնայած սոցիալական բեւեռացման աստիճանին, կյանքը բարելավվել է: Ինչո՞ւ այսօր ավելի քիչ են վստահում իշխանություններին, քան վստահում էին, ասենք, 1995-ին, երբ սոցիալ-տնտեսական վիճակն անհամեմատ ծանր էր:

- Նախ եւ առաջ չեմ կարծում, որ 1995-ին իշխանություններին ավելի էին վստահում, քան հիմա: Եթե վստահեին, չէին լինի 1995-ի, ապա 1996 թ. ընտրակեղծիքները, որոնք, ի դեպ, հիմք դրեցին հետագա ընտրությունների անցկացման ավանդույթին: Կյանքը լավանում է՝ դա մի քիչ գլոբալ է, բայց որ առկա են դրական տեղաշարժեր՝ դաս հստակ է:

Տես ➧ էջ 4

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Թերի Դեւիսը չցանկացավ ներկայացնել ղարաբաղյան զեկույցը

ԵԽԽՎ ղարաբաղյան հակամարտության հարցով զեկուցող Թերի Դեւիսը երեկ Փարիզում ԵԽԽՎ քաղաքական հանձնաժողովի նիստում հրաժարվեց ներկայացնել Ղարաբաղի մասին պատրաստած իր զեկույցը, հաղորդում է «Ռեգնում» գործակալությունը: Բրիտանացի խորհրդարանականը, որը հավակնություն ունի զբաղեցնելու Եվրախորհրդի գլխավոր քարտուղարի պաշտոնը, ցանկություն է հայտնել զեկույցը ներկայացնել հունիսին: Դեւիսն իր այդ ցանկությունը արդարացրել է այն հանգամանքով, որ ղարաբաղյան հարցում վերջին շրջանում նկատելի առաջընթաց է գրանցվել, ինչի պատճառով անհրաժեշտ է փաստաթուղթն էականորեն վերանայել: Նա հատուկ ընդգծել է, որ այդ առաջընթացից հետո ավելի քան լավատես է խնդրի կարգավորմանը, քան էր հակամարտության գոտի այցելելուց հետո:

Դեւիսը չի մանրամասնել, թե հատկապես ինչ առաջընթաց է ինքը տեսնում ղարաբաղյան բանակցություններում, երբ հակամարտության կողմերը անուղղակի ակնարկում են, որ կարգավորման գործընթացը փակուղում է: Տպավորություն է ստեղծվում, որ Դեւիսը ոչ թե առաջնային է համարում անաչառ զեկույց պատրաստելը, ինչի մասին մի շարք առումներով խոստացել է հակամարտության կողմերին, այլ փորձում է իր զեկույցը համապատասխանեցնել կարգավորման ներկա գործընթացի տրամաբանությանը:

Ադրբեջանցի խորհրդարանականները դժգոհ են ԱՄՆ-ից եւ BBC-ից

Երեկ Ադրբեջանի խորհրդարանի մի շարք պատգամավորներ դատապարտել են Բաքվում ԱՄՆ դեսպան Ռինո Հարնիշի այն հայտարարությունը, որով ամերիկացի դիվանագետը անհնար էր համարել Վաշինգտոնի սանկցիաների կիրառումը ամերիկյան այն ընկերությունների նկատմամբ, որոնք գործունեություն են ծավալել Լեռնային Ղարաբաղում, հաղորդում է «Ռեգնում» գործակալությունը:

Իշխող «Ենի Ազերբայջան» կուսակցությունից պատգամավոր Մուբարիզ Գուրբանլին իր հերթին ադրբեջանական ռադիոընկերություններին կոչ է արել եթեր չտրամադրել բրիտանական BBC հեղինակավոր ընկերությանը, քանի որ, ըստ նրա, այդ ընկերությունը հայամետ է:

«Կլոր սեղան» Մոսկվայում

«Լեռնային Ղարաբաղ. լճացումից դեպի առաջադիմություն»

ՄՈՍԿՎԱ, 25 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մոսկվայում անցկացվում է «կլոր սեղան» «Լեռնային Ղարաբաղ. լճացումից դեպի առաջադիմություն» թեմայով, որին մասնակցում են հայ եւ ադրբեջանցի փորձագետներ եւ ձեռնարկներ, ինչպես նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի ներկայացուցիչներ: Միջոցառումը անցկացվում է Միջազգային խաղաղարարական կազմակերպության (ՄԽԿ) հովանավորությամբ: Ինչպես «Նովոստի» գործակալությանը հայտնել է ՄԽԿ նախագահ Վադիմ Իժեւսկին, համաժողովի հիմնական նպատակներից մեկը պայմանների ստեղծումն է ղարաբաղյան հակամարտության մեջ ներգրավված կողմերի ավելի սերտ երկխոսության համար, ռուսական կողմի ակտիվ մասնակցությամբ: «Այդ հանդիպման արդյունքները կարող են դրական ազդեցություն ունենալ Հայաստանի եւ Ադրբեջանի հետ Ռուսաստանի հարաբերությունների վրա», նշել է նա: «Մենք համարում ենք, որ Ռուսաստանը պետք է աջակցի հայկական եւ ադրբեջանական համայնքների քաղաքական եւ տնտեսական ներուժի ակտիվ օգտագործմանը ժողովրդական դիվանագիտության օգնությամբ ղարաբաղյան հակամարտության լուծման համար»,- ասել է Վադիմ Իժեւսկին:

Իրանը խստիվ նախազգուշացրել է ԱՄՆ վարչակազմին

Իրանի ղեկավարությունը շաբաթվա սկզբին խստիվ նախազգուշացրեց ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշի վարչակազմին, երբ կոալիցիոն զորքերի օդուժը սկսեց կանոնավոր հարվածներ հասցնել իրաքցիների սրբազան քաղաքներ Նեջեֆին եւ Կուֆային: «Թելեգրաֆ» թերթի հաղորդման համաձայն, դա Թեհրանից Վաշինգտոնին ուղղված առաջին խիստ նախազգուշացումն է:

Ամերիկացիներն օդուժի հարվածներով փորձում են ճնշել շիա իրաքցիների առաջնորդ Մուքթադա ալ Սադրի ապստամբ ուժերին: Միայն երկուշաբթի օրն օդային զրահների հետեւանքով իրաքյան հիշյալ քաղաքներում զոհվել են մի քանի խաղաղ բնակիչներ եւ 20 ապստամբներ: Իրանի արտգործնախարարությունում գտնում են, որ Իրաքում վերջին օրերին նոր իրավիճակ է ստեղծվել, քանի որ ամերիկյան օդուժն սկսել է կանոնավոր զրահներ ձեռնարկել սրբազան քաղաքներ Նեջեֆի եւ Կուֆայի վրա, ինչպես նաեւ սկանդալ է ծագել իրաքցի կալանավորների ծանակման դեպքերի բացահայտումից հետո:

Իրանի ԱԳՆ մամլո քարտուղար Խամիդ Ռզա Ասեֆին իր երկրի տեսակետն արտահայտելով ասել է, որ օկուպացիոն զորքերը պետք է հնարավորինս շուտ դուրս գան Իրաքից, որտեղ իշխանությունը պետք է վերադարձվի ժողովրդին:

Անցյալում ամերիկացիներն Իրանին քանիցս մեղադրել էին Իրաքում շիա մահմեդականների ապստամբություն հրահրելու մեջ: Իրաքի կառավարման ժամանակավոր խորհուրդը հունիսի 30-ին իշխանությունը փոխանցելու է ժամանակավոր կառավարությանը, որը եկող տարի պետք է կազմակերպի ընդհանուր ընտրություններ:

Ոչ ռեգիդենտ դեսպանների հավաք

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մայիսի 27-28-ը Երեւանում տեղի կունենա Հայաստանի Հանրապետությունում հավատարմագրված ոչ ռեզիդենտ դեսպանների (նստավայրը ՀՀ-ից դուրս) հավաք: Հավաքի մասնակիցները մայիսի 27-ին հանդիպումներ կունենան ՀՀ նախագահի, ՀՀ արտաքին գործերի, տնտեսական զարգացման եւ առեւտրի նախարարների հետ, կայցելեն Ամենայն հայոց Գարեգին Բ կաթողիկոսին: Մայիսի 28-ին նրանք կայցելեն 1915 թ. Մեծ եղեռնի զոհերի հուշահամալիր, ուր ծաղկեպսակներ կդնեն:

ՎԵՐՋԻՆ ԶԱՆԳ

Բարի երթ շրջանավարտներին

Հանրապետության տոնականորեն զարդարված հրապարակում երեկ շուրջպար էին բռնել այս տարվա շրջանավարտները: Վերջին զանգն այստեղ նշելու ավանդույթը չի մոռացվում, գալիս են անգամ հեռավոր մարզերից: Լոռու մարզի Արեւաշող գյուղի միջնակարգ դպրոցի շրջանավարտներն արդեն 5 տարի նախ այցելում են Եռաբլուր, երդում տալիս զոհվածների հիշատակի առաջ, հետո իրենց տոնը շարունակում հրապարակում: «Գյուղում մշակութային կյանքը զարգացած չէ, դրա համար այդ դատարկությունը լցնում ենք այստեղի պահերով: Աշակերտները մեծ ուրախություն են ապրում, հպարտանում Հանրապետության հրապարակով, որն այս տարի շատ գեղեցիկ է», ասաց դպրոցի տնօրեն Գյուլվարդ Համբարյանը, որը հրապարակ էր եկել դպրոցի 50 աշակերտների հետ: Արեւաշողի շրջանավարտներն իրենց կյանքն արեւաշող են տեսնում ու հավատում իրենց ուժերին:

Շրջանավարտներին ողջունելու էին եկել՝ վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանը, կրթության եւ գիտության նախարար Սերգո Երիցյանը, քաղաքապետ Երվանդ Զախարյանը:

«Բազում սերունդների է կյանք ճանապարհել այս հրապարակը, որն Արարատի վսեմ հովանու տակ մեզ քաջալերիչ խոսքեր է ասում ու հիշեցնում, որ դուք Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիներ եք: Դուք եք մեր երկրի վաղվա տերերը, մեր պետականության ամրացման սյուները: Թող գալիք բոլոր տարիները ձեզ համար դառնան վերելքներ հաղթահարելու աստիճաններ: Ամեն մի նոր սերունդ կյանք մտնելով իր ջահելությամբ ու հարուստ ներաշխարհով՝ թարմացնում ու ազնվացնում է մեր երկիրը, մեր ժողովրդի կենսագրությունը», ասաց քաղաքապետը:

Վաղուց արդեն սկիզբ առած տոնախմբությունը շարունակվեց մինչեւ ուշ գիշեր եւ... ավելի ուշ...

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ԱԶԳ

Ընթացիկ

Սկսվեց ամենամեծ դասամիջոցը

Սկսվեց ամենամեծ դասամիջոցը՝ բարեւ, կյանք: Այս նշանաբանն էր կրում երեկ Վահան Թեքեյանի անունը կրող կրթօջախում վերջին զանգի առիթով կազմակերպված միջոցառումը: Շրջանավարտները իննսունինն էին: Եթե 10-րդ Ա-ն իր ծրագիրը համեմել էր ներկա քաղաքական դեմքերի հումորային տարբերակների ներկայացմամբ (դասղեկ Ռաֆիկ Հակոբյան), ապա 10-րդ Բ-ն (դասղեկ Սոնա Սարգսյան) իր ավարտական ծրագիրը քնարական ոճով մատուցեց: 10-րդ Գ-ն էլ (դասղեկ՝ Գոհար Կարապետյան) ի լուր բոլորի հայտարարեց, որ միջոցառումից առաջ կորել էր իրենց դասարանի զանգը: Հուզված ու մտահոգ, նրանք դիմել էին ոստիկանության օգնությանը: Մինչ նրանք մատուցում էին իրենց ծրագիրը, համեմված երգ ու պարով, դահլիճ վազեց փոքրիկ Անուշիկը եւ զանգը հանձնեց տերերին, որով էլ հնչեցրեցին 10-րդ Գ-ի վերջին զանգը: 10-րդ Դ դասարանը (դասղեկ՝ Լիլիթ Սարգսյան) խախտելով ավանդույթը, մրցույթ էր անցկացրել տարբեր անվանակարգերով, որի հաղթողները հենց իրենց կրթօջախի ուսուցիչներն էին. լեզվի իմացության եւ տիրապետման համար ամերիկամետ ուսուցիչ համարվեց Նազիկ Բաբաջանյանը: Ամենախոհեմ եւ ամենահանգիստ անվանակարգում՝ Ավետա Բրուտյանը, ամենահումորով եւ օրենք սիրող՝ Ռաֆիկ Հակոբյանը, ամենաընկերական ուսուցիչ՝ Կարինե Հայրապետյանը, ամենահամառ ու ինքնավստահ՝ Սոնա Ավետիքյանը, սերունդներ կրթող եւ միշտ ուսուցիչ մնացող՝ Օֆելյա Հովհաննիսյանը, ամենատեղեկացված ուսուցիչ՝ Եկատերինա Թումանյանը, իսկ Երեւան քաղաքի լավագույն ուսուցիչ ու տնօրեն ճանաչվեց կրթօջախի տնօրենուհի Անահիտ Խալաթյանը: Այդ օրը երախտագիտության ջերմ խոսքեր հնչեցին այն բոլոր ուսուցիչների հասցեին, որոնք անցած տասը տարիների ընթացքում կրթել, դաստիարակել, մեր երկրի ու պետության համար արժանավոր զավակներ են պատրաստել: Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Բ-ն միջոցառմանն իր հայրապետական օրհնությունն էր հղել, որում ասված էր. «Թող Տիրոջ սուրբ հոգին հովանի լինի ձեզ եւ առաջնորդի ամենքիդ դեպի լուսառատ գալիք՝ լեցուն սիրով, բարությամբ ու երջանկությամբ»: Շրջանավարտներին ուղերձ էր հղել նաեւ Մալաթիա-Սեբաստիա համայնքի ղեկավար Աղվան Գրիգորյանը:

Շրջանավարտներին ողջունեց կրթօջախի տնօրենուհի Անահիտ Խալաթյանը, նշելով. «Թեքեյան կրթօջախի յուրաքանչյուր սան կգտնի իր կյանքի ճիշտ ճանապարհը: Եվ այդ ճանապարհներին ձեզ հետ տարեք իմ մայրական օրհնանքը եւ հիշեք, որ հիմա արդեն դուք եք որոշելու եւ ձեր ճանապարհը, եւ ձեր ճակատագիրը»: Շատ հուզիչ էր տնօրենուհու անցկացրած վերջին դասը, որի ընթացքում նա բոլոր շրջանավարտներին նվիրեց Աստծո տասը պատվիրանների գիրքը եւ հորդորեց ուղղորդվել դրանցով: Բոլոր ուսուցիչները շրջանավարտների կողմից արժանացան հատուկ ուշադրության: Հուզված էին բոլորը: Նրանք լուսանկարվեցին դպրոցի բակում՝ Վահան Թեքեյանի արձանի մոտ, որի անունը կրող դպրոցում տասը տարի ուսանել են եւ այսօր պատվով դարձել են թեքեյանցի շրջանավարտներ: Բարի ճանապարհ դեպի նոր կյանք, սիրելի թեքեյանցիներ:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

«Օրրանը» նոր օրրան ունի

«Օրրան» բարեգործական հասարակական կազմակերպությունը Երեւանում հիմնադրվեց 2000 թվականին: Երկու փոքր սենյակներում կազմակերպության կենտրոնը սկզբնական շրջանում աշխատել է 16 երեխաների հետ՝ օգնության ձեռք մեկնելով տնտեսական ճգնաժամի պատճառով փողոցում հայտնվածներին, մուրացկաններին: Այժմ «Օրրանի» առաքելությունները ընդլայնվել են, սկսվել է նաեւ միայնակ ու կարիքավոր ծերերին աջակցելը: 55 երեխաների, 30 միայնակ ծերերի համար լուծված են սննդի հարցերը: Դպրոցական տարիքի երեխաները մանկավարժների եւ կամավորների օգնությամբ յուրացնում են տնային հանձնարարությունները եւ յուրաքանչյուրին ցուցաբերում անհատական մոտեցում: Երեխաները տարին երկու անգամ Երեւանի «Դիագնոստիկա» կենտրոնում հետազոտվում են: «Օրրանի» ընտանիքի անդամներն օրվա 12 ժամն անցկացնում են կենտրոնում, որից հետո վերադառնում են իրենց օջախները, հաջորդ օրը կրկին հանդիպելու ակնկալիքով: Այն բոլոր ծառայությունները եւ միջոցառումները՝ լինեն սոցիալական թե մշակութային, ծառայում են միայն մեկ նպատակի՝ օգնել, աջակցել իրենց տեղն ու հոգածությունը չգտած մարդկանց:

Երեկ տոնական մթնոլորտ էր Եկմալյան 6 հասցեում, որտեղ վեր է խոյացել հոյակերտ չորս հարկանի մի շինություն՝ «Օրրանի» ցերեկային բնակիչների նորակառույց կենտրոնը: Կենտրոնի բացման կարմիր ժապավենը կտրելու պատիվը տրվեց ամենամեծին՝ Ցողիկ տատիկին եւ ամենափոքրին՝ Մայրամիկին: Բացման առիթով ներկաներին, որոնց թվում էին պաշտոնատար շատ այրեր, հյուրեր, դեսպաններ եւ այլք, ողջունեցին Սյուզան Քլայնը, պարոն Գրիգոր Գրիգորյանը, նշելով, որ «Օրրանի» նորակառույց շենքի համար երախտապարտ են Րաֆֆի եւ Արմինե Հովհաննիսյաններին, Գրիգորյան, Գաֆեջյան եւ Քերոլայն Նուբարի ընտանիքներին, որոնց անձնուրաց աշխատանքի ու նվիրատվությունների շնորհիվ այսօր Երեւանի կենտրոնում գործելու է մի բարեգործական կենտրոն: «Օրրանի» պլանների մասին զրուցեցի Արմինե Հովհաննիսյանի հետ, եւ նա տեղեկացրեց, որ կրթական ու մշակութային ծրագրերի զարգացման ուղղությամբ մշակվել են հստակ մեթոդներ, որոնց էլ սիրով տիրապետում եւ սովորում են կենտրոնի սաները:

Կենտրոնի պատերը զարդարված էին երեխաների ձեռքի աշխատանքներով, նկարներով, գոբելեններով ու կավե զարդաքանդակներով: Կենտրոնում գործում է գրադարան, ատամնաբուժարան, մարզադահլիճ, բակ եւ այն ամենը, ինչն անհրաժեշտ է երեխաներին երջանիկ լինելու համար:

Կենտրոնից հյուրերը հեռացան իրենց հետ տանելով սաների ձեռքով պատրաստված հուշանվերներ:

Մ. Մ.

ՌԵՊԼԻԿ

«Ֆրիդոմ հաուսը» ձեռք է մեկնում Արտաշես Գեղամյանին

Հունիսի 4-ին երկշաբաթյա «թայմ-աութից» հետո Հայաստանի ընդդիմությունը, ինչպես խոստացել էր նախորդ վճռական հանրահավաքում, կսկսի անժամկետ գործողություններ: Թե ինչ ընթացք կունենան այդ գործողությունները, դժվար է ասել, բայց փաստ է, որ իշխանությունն ամեն գնով վերցնելու պատրաստ Ստեփան Դեմիրճյանը, Արտաշես Գեղամյանը եւ մյուս առաջնորդները հունիսի 4-ի հանրահավաքում նոր ասելիք կունենան:

«Ֆրիդոմ հաուս» միջազգային իրավապաշտպան կազմակերպությունը երեկ հրապարակել է տարեկան զեկույցը, որում Հայաստանը դասվել է «կիսակայացած ավտորիտար վարչակարգ» ունեցող երկրների շարքում: Մասնավորապես «Ֆրիդոմ հաուսը» հիշեցնում է 2003 թ. նախագահական եւ խորհրդարանական ընտրություններում արձանագրված լուրջ խախտումները, շարունակվում են մարդու իրավունքների ոտնահարումները, ԶԼՄ-ների սահմանափակումները, իսկ կոռուպցիան եւ թույլ կառավարումը լուրջ սպառնալիք են Հայաստանի ժողովրդավարական զարգացման ճանապարհին:

Հայաստանի ընդդիմության առաջնորդները միջազգային իրավապաշտպան այս կազմակերպության զեկույցը թերեւս դարձնեն հունիսի 4-ի հանրահավաքի առանցքային թեման: Սակայն, մյուս կողմից, «Ֆրիդոմ հաուսի» զեկույցը դժվար թե լուրջ անհանգստությունների տեղիք տա Հայաստանի իշխանություններին, քանի որ նրանք արդեն միջազգային կազմակերպությունների քննադատություններին հակազդող իմունիտետ են ձեռք բերել: Զեկույցը դժվար թե լուրջ աշխուժություն մտցնի ընդդիմության շարքերում, քանի որ դա փող չէ, իսկ ընդդիմությանը հենց փող է պետք:

Երեկ հայկական թերթերից մեկում ընդդիմության ներկայացուցիչները բողոքել էին, որ իրենք փող չունեն, դրա համար էլ չեն կարողանում Բաղրամյան պողոտայում հավաքել կրիտիկական զանգված, որի ճնշման տակ էլ, նրանց կարծիքով, հրաժարական կտա Ռոբերտ Քոչարյանը: Եթե իրոք մեր ընդդիմությունը փող չունի, ապա ինչո՞ւ է աջ ու ձախ փողով հայկական եւ ռուսական լրատվամիջոցներում իշխանությունների ու որոշ կուսակցությունների առաջնորդներին վարկաբեկող հոդվածներ տպագրում: Մյուս կողմից՝ իրոք ընդդիմությունը կարող է եւ փող չունենալ: Մեր նման աղքատ երկրներում սովորաբար ընդդիմությանը փող են տալիս դրսից, բայց այն դեպքում, եթե այդ ընդդիմությունը լուրջ է: Բնականաբար, ընդդիմությանը փող չի կարող տալ նաեւ «Ֆրիդոմ հաուսը»:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Մեղադրող կողմը Էդգար Առաքելյանի համար պահանջեց երկուսուկես տարվա ազատազրկում

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Երեւանի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների առաջին ատյանի դատարանում՝ դատավոր Պարգեւ Օհանյանի նախագահությամբ, մայիսի 25-ին սկսվեց ընդդիմության երթի մասնակից Էդգար Առաքելյանի դեմ հարուցված քրեական գործի դատաքննությունը: Վերջինս հայտնվել էր հեռուստաընկերությունների տեսախցիկի կադրում՝ ապրիլի լույս 13-ի գիշերը Երեւանի Բաղրամյան պողոտայում ընդդիմության ցույցի ժամանակ պլաստիկե շշով ոստիկանին թիկունքից հարվածելու պահին:

Համաձայն մեղադրական եզրակացության, ամբաստանյալը մասնակցել է ընդդիմության կազմակերպած չարտոնված հանրահավաքին եւ երթին, հակառակ հասարակական կարգը պահպանելու եւ տրանսպորտի երթեւեկությունը չխոչընդոտելու ոստիկանության նախազգուշացումներին, չի հեռացել եւ առողջության համար ոչ վտանգավոր բռնություն է իրականացրել իշխանության ներկայացուցչի՝ ոստիկանության աշխատակցի նկատմամբ:

1980 թ. ծնված Էդգար Առաքելյանը իր ցուցմունքում ընդունեց, որ հարվածել է, սակայն ընդգծեց, որ չի իմացել, որ տուժողը ոստիկան է: Ամբաստանյալը հայտարարեց, որ ինքը հարվածել է այն բանից հետո, երբ հարված է ստացել վահանով, ատամները թափել են, ինքը հանգստանալու համար է հարվածել եւ փախուստի դիմել: Ըստ նրա, ոստիկանները հետապնդում էին պողոտայից փախուստի դիմող ցուցարարներին, մասնավորապես իրեն իրավապահ մարմինները բռնել են ոչ թե նշված արարքի համար, այլ այն պատճառով, որ հագուստը խոնավ էր:

Ըստ ամբաստանյալի հայտարարության, իրեն մի մայոր եւ օպերատիվ աշխատող ծեծի են ենթարկել, հարկադրելով ընդունել, որ զազրախոսել է: Դատարանի վճռով սահմանված 3 օր վարչական կալանքը վերջանալուն մոտ Առաքելյանը տարվել է, իր խոսքերով, ոստիկանության կենտրոնական վարչություն, որտեղ եւս ուշագնացություն պատճառող ծեծի է ենթարկվել, ըստ նրա, պետի եւ նրա երկու օգնականների կողմից: Ամբաստանյալի խոսքերով, ՀՀ գլխավոր դատախազությունում եւս Թարվերդյանը եւ Միրզոյանը հորդորում էին ցուցմունք գրել, թե այդ արարքն արել է ընդդիմության առաջնորդներ Ստեփան Դեմիրճյանի եւ Արտաշես Գեղամյանի թելադրանքով, պատվերով, ընդ որում, ըստ նրա, Թարվերդյանի հորդորն ուղեկցվում էր «վերջին բառերով»: Ըստ ամբաստանյալի, իրեն թույլ չէին տալիս կապվել հարազատների հետ եւ հայտնել իր գտնվելու վայրի մասին, ներկայացված մեղադրանքի մասին իմացել է ռադիոյով: Առաքելյանը հայտնեց, որ բռնությունների հետեւանքով վնասվածքներն արձանագրել են Եվրախորհրդի եւ Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեի ներկայացուցիչները:

Տուժող, ոստիկանության զորքերի բաժնի պետ Սահակ Մարտիրոսյանը հայտնեց, որ պողոտան ազատելու հրամանից հետո բարձրախոսով հայտարարվել է հավաքված ժողովրդին՝ ազատել տարածքը, նախազգուշացվել է, որ հակառակ դեպքում կկիրառվեն նախատեսված միջոցներ, ցուցարարներին հեռանալու համար 15 րոպե ժամանակ է տրվել: Տուժողը նշեց, որ ինքը զինվորական դաշտային համազգեստով է եղել, դիմում էր հավաքվածներին՝ հորդորելով հեռանալ, երբ ծնոտային հարված է ստացել: Նա ընդգծեց, որ իր ձեռքում մահակ կամ վահան չի եղել, ինքը ոչ ոքի չի հարվածել: Տուժողը խնդրեց դատարանին հնարավորինս մեղմ վերաբերվել ամբաստանյալին:

Դատարանում սկսվեց դատական վիճաբանությունների փուլը: Մեղադրական ճառում մեղադրող Արամ Ամիրզադյանը պնդեց ներկայացված մեղադրանքը, որն, ըստ նրա, հիմնավոր է, եւ միջնորդեց դատապարտել ամբաստանյալին երկուսուկես տարվա ազատազրկման: Միջնորդությունը որոշակի լարվածություն առաջացրեց դահլիճում: Ընդմիջումից հետո հայտարարվեց, որ պաշտպան Թադեւոս Ալեքսանյանի խնդրանքով նիստը հետաձգվում է մինչեւ մայիսի 26-ը:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության ԺԳ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխավոր խմբագիր
ՀԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՀԱԿՈԲՅԱՆ / հեռ. 529221
Լրագրողների սենյակ / հեռ. 581841
Համակարգ. ծառայություն / հեռ. 582483
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածքը
«Ազգ» թերթի

Թերթի նյութերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսությամբ, առանց խմբագրության գրավոր համաձայնության, խստիվ արգելվում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

Պետական պաշարները լցնելու ժամանակը

Նոր օրենքը զսպաշապիկ կդառնա նաեւ թանկացումների համար

Երեկ խորհրդարանն առաջին ընթերցմամբ ներկայացրեց Պետական նյութական պահուստի օրենքի նախագիծը: Աշխարհագրական անբարենպաստ շրջապատման, տրանսպորտային չդադարող շրջափակման եւ նիրհող պատերազմի պայմաններում գտնվող մեր երկրի համար նման օրինագիծ ունենալու անհրաժեշտությունն անհնար է գերագնահատել: Այնուամենայնիվ, անկախացած Հայաստանի ոչ մի խորհրդարան խնդրին լրջորեն չի վերաբերվել: Ինչպես խոստովանեց նախագծի հեղինակներից Հրայր Կարապետյանը, նախորդ թույլ ու կիսատ-պռատ օրենքն ի վիճակի չէր կարգավորելու մեր ազգային անվտանգությանն առնչվող այս կարեւոր ոլորտը: Ըստ նոր օրենքի սահմանումների, պետական նյութական պահուստը վերաբերելու է սննդամթերքի, դեղորայքի եւ առողջապահական նշանակություն ունեցող մթերքների, շինանյութի, վառելիքաէներգետիկ պաշարների եւ տնտեսական նշանակության այլ նյութական արժեքների պաշարներին: Դրանք օգտագործվելու են զորահավաքային կարիքների, արտակարգ իրավիճակների կանխարգելման եւ դրանց առաջացման դեպքում հնարավոր կորուստների նվազեցման համար, ներքին շուկայում պահանջարկի եւ առաջարկի անհամամասնությունների, վթարավերականգնողական աշխատանքների ժամանակ: Պահուստային պաշարների անվանացանկը, ամբարվող պաշարների չափն ու պահպանման ժամկետները որոշելու է կառավարությունը՝ լիազոր մարմինների հետ: Վերջիններս են իրականացնելու նաեւ պահուստային նյութական արժեքների թարմացման, բացթողման ու հաշվառման ժամկետները:

Ունի՞ արդյոք պետական բյուջեն այդ պաշարների տեսականին լիարժեք ապահովելու հնարավորություն, երբ համատարած մասնավորեցման պայմաններում այլեւս չկան նույնիսկ համապատասխան պահեստային կառույցներ: Օրենքի նախագիծը չի նշում, թե ամեն տարի ինչքան գումար պիտի տրամադրվի այդ նպատակի համար, սակայն բյուջեից մասհանումները, պատգամավորի հավաստմամբ, տարեցտարի ավելանում են: Իսկ նախկին համակարգից ժառանգած պահեստային կառույցներն այժմ Պետական ռեզերվների գործակալության տրամադրության տակ են:

«Ազգի» հարցին, թե պետական պահուստային միջոցները կարելի՞ է վաճառքի ներկայացնել, Հրայր Կարապետյանը պատասխանեց. «Միայն թարմացման նպատակով, որովհետեւ դրանց մեջ կարող են լինել մթերքներ, որոնք շուտ փչացող են»: Ոսկին, անկասկած, շուտ փչացող արժեք չէ: Հայտնի է սակայն, որ Կենտրոնական բանկի պահուստային ոսկին, ընդամենը վերջերս, հաջողությամբ վաճառքի ներկայացվեց: Հրայր Կարապետյանի բացատրությամբ, սակայն, այս օրինակը ոչ պահուստային ֆոնդին, ոչ այս օրենքին չի վերաբերում:

Անցած մայիսից սկսած հացամթերքների անընդմեջ թանկացումները սոցիալական լարվածության եւ պահանջարկի ու առաջարկի անջրպետ ստեղծեցին: Նման փաստը ենթադրում է, որ մեր պետությունն ալյուրի ու հացամթերքի համարժեք պաշարներ չունի, այլապես կմիջամտեր շուկայի կարգավորմանը: Նման իրողության առկայությունը Հրայր Կարապետյանը դարձյալ բացատրեց այս դաշտում օրենքի բացակայությամբ, իսկ նոր օրինագիծն այդպիսի գործառույթ նախատեսում է:

Կ. Դ.

Սուրճի շուկայի հիմնական խնդիրը անբարեխիղճ մրցակցությունն է

Հայտնաբերվել է 9 նման դեպք

Երեկ տնտեսական մրցակցության պաշտպանության հանձնաժողովը քննարկեց սուրճի շուկայում արձանագրված օրենքի խախտումները: Մոտ 4 ամիս առաջ հանձնաժողովը սկսել էր իր ուսումնասիրությունները, հայտնաբերվել է օրենքի խախտման 9 դեպք:

«Պռոշյանի կոնյակի գործարանն» արտադրել է «Մաքսվել» անվանմամբ սուրճ, որի իրավունքն այդ ապրանքանիշով սուրճ բողարկող ընկերությունը նրան չէր տվել: Հետեւաբար, հանձնաժողովի որոշմամբ «Պռոշյանի կոնյակի գործարանը» պետք է դադարեցնի այդ ապրանքանիշով սուրճի արտադրությունն ու վաճառքը:

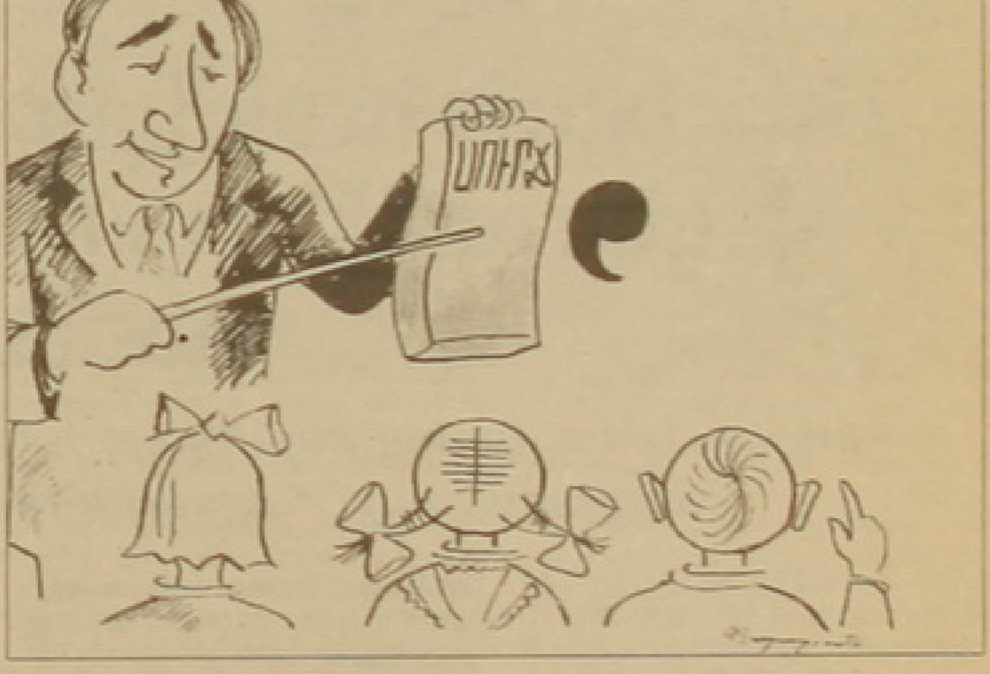

«Սեդիլաս» ընկերությունը բողարկել եւ շուկայում իրացրել է «Ջիդո» անվանմամբ սուրճ՝ նմանություն ստեղծելով «Ջիբո» հանրահայտ սուրճի հետ եւ շփոթեցնելով սպառողներին: Այս դեպքում եւս հանձնաժողովը որոշեց «Սեդիլաս» ընկերությանը պարտադրել 10 օրվա ժամկետում վերացնել անբարեխիղճ մրցակցության այս դրսեւորումը:

«Ռոյալ Արմենիա» ընկերության արտադրած «Ռոյալ Բրազիլիա» սուրճի փաթեթի վրա բացակայում էին ծագման երկիրը, սննդային եւ էներգետիկ արժեքը եւ հավելումների ցանկը մասնանշող գրությունները: Ընկերության ներկայացուցիչը խնդրեց 20 օր տրամադրել նշված թերությունները վերացնելու համար, քանի որ փաթեթավորումը կատարվում է արտերկրում:

Համանման խախտումներ էին կատարել նաեւ մի շարք այլ ընկերություններ: «Վիվա արգո» ընկերության արտադրած «Բրազիլերո» հատիկով եւ աղացած, «Արմեն Համիկ» ընկերության «Օրիգինալ», «Տիգրան Տիգրանյանի» «Արգո» սուրճի փաթեթների վրա նույնպես բացակայում էին մի շարք անհրաժեշտ նշումներ: Հանձնաժողովը վերոնշյալ բոլոր դեպքերում ընկերություններից պահանջել է վերացնել խախտումները եւ օրենքի խախտմամբ ստացած շահույթը փոխանցել պետբյուջե:

«Միջնավան» ընկերության արտադրած «Պրեմիեր գլորիա արաբիկա» սուրճի փաթեթի վրա նշված չէ սուրճի տեսակը, միայն գրված է՝ «բարձրորակ սուրճ»: Այս դեպքում ընկերության ներկայացուցիչը հավաստիացրեց, թե դա նշանակում է, որ սուրճը բարձր տեսակի է, եւ պարտավորվեց ապացույցներ ներկայացնել:

«Ֆեռո» ընկերության արտադրած «Ֆեռո-1» եւ «Ֆեռո-2» պլաստմասսայե եւ պարկանման փաթեթների վրա բացակայում են արտադրության ժամկետները: Առաջին դեպքում հանձնաժողովը կարգադրել է վերացնել խախտումը, իսկ պարկանման փաթեթների համար ընկերության ներկայացուցիչը հայտնեց, որ ժամկետը՝ 9 ամիս, փաթեթի վրա նշված է: Ընկերությունը պարտավորվեց ներկայացնել այն նյութերի ցանկը, որոնցից պատրաստվում է փաթեթը, որից հետո միայն կճշտվի մակնշման հավաստիությունը:

Ամփոփելով սուրճի շուկայում հանձնաժողովի կատարած ուսումնասիրությունները, հանձնաժողովի նախագահ Ֆելիքս Փիրումյանը նշեց, որ Հայաստանում տարեկան իրացվում է 5 մլրդ դրամի սուրճ: Շուկայում գործում են 36 ընկերություններ, այսինքն գերիշխող դիրք գոյություն չունի: Հիմնական խնդիրն այստեղ անբարեխիղճ մրցակցության դեպքերն են:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Մանդատներից զրկել-չզրկելու հարցը խորհրդարանը կորոշի սեպտեմբերին

Սկիզբը՝ էջ 1

Վիկտոր Դալլաքյան *(«Արդարություն» խմբակցության անդամ)*- Ազգային ժողովն իր գործառույթները չի կարողանում կատարել, քանի որ օրենքների քննարկումները վերածվում են իմիտացիայի, քվորումի մշտական պրոբլեմ կա, անօրինական քվեարկություններ են տեղի ունենում: Իսկ ապրիլի 12-14-ի եռօրյայի ընթացքում լարված իրավիճակում մեծամասնությունը փաստորեն բոյկոտեց խորհրդարանի աշխատանքները:

Ես բազմիցս ասել եմ, որ ներքաղաքական առկա վիճակի որոշակի մեղմացման հիմք կարող է դառնալ խորհրդարանի լուծարումը: Դա վերջապես նախագահի կողմից քաղաքական քայլ կարող է լինել, որը մինչ օրս քաղաքական խնդիրները փորձում է լուծել քրեական դաշտում: Դա ձեռնտու կլինի եւ ժողովրդի, եւ երկրի համար:

- **Ընդդիմադիրներին մանդատներից զրկելու մասին ակնարկներին ինչպե՞ս եք վերաբերվում:**

- Ինձ համար տարօրինակ է, որ հենց մայիս ամսին սկսվել է նման կամպանիա: ԱԺ կանոնակարգի հեղինակը ես եմ, եւ, ըստ դրա, այս նստաշրջանում պատգամավորների բացակայությունների հետ կապված խնդիրները պետք է քննարկվեն սեպտեմբերին: Հետեւաբար, այս իրարանցումն ուղղակի անբացատրելի է: 1996 թ. հայտնի իրադարձություններից հետո խորհրդարանական ընդդիմությունը չէր մասնակցում ԱԺ աշխատանքներին: Այն ժամանակվա խորհրդարանը քաղաքական որոշում կայացրեց, եւ պատգամավորներին չզրկեց մանդատներից: Թե ինչպիսի որոշում կկայացնի այս խորհրդարանը սեպտեմբերին՝ դժվարանում եմ ասել:

- *«Օրինաց երկիր» խմբակցության անդամ, Պաշտպանության, ազգային անվտանգության եւ ներքին գործերի մշտական հանձնաժողովի նախագահ* **Մհեր Շահգելդյանը** բարձր գնահատեց խորհրդարանի մեկամյա գործունեությունը՝ մեկ առ մեկ նշելով կարեւորագույն այնպիսի փաստաթղթերի ընդունումը, ինչպիսիք են աշխատանքային, ընտանեկան օրենսգրքերը, այլընտրանքային ծառայության օրենքը, միջազգային բազմաթիվ պայմանագրերի, մասնավորապես հակաահաբեկչական պայմանագրերի վավերացումը, ԱԺ նախագահին կից խորհուրդների եւ 3 ժամանակավոր հանձնաժողովների ստեղծումը, եվրոպական ուղղությամբ խորհրդարանական դիվանագիտության ինտենսիվացումը:

Ընդդիմության հեռանալը խորհրդարանից Մհեր Շահգելդյանը կիսաբոյկոտ որակեց: «Մենք չենք գտնում, որ դա պայքարի ճիշտ միջոց է, եւ համաշխարհային պառլամենտական պրակտիկայում էլ այլ կերպ է իրականացվում, բայց դա քաղաքական ուժերի կողմից պայքարի ընտրության ձեւ է», ասաց նա:

Ինչ վերաբերում է ԱԺ լուծարմանը, ապա Մհեր Շահգելդյանը կարծում է, որ այդպիսի խնդիր այսօր գոյություն չունի, եւ դա ընդամենը խորհրդարան չանցած ուժերի շրջանառած խոսակցություններն են:

- **Հավանակա՞ն է ընդդիմադիրներին մանդատներից զրկելու հեռանկարը:**

- Դա խնդիր է, որ երեւի պետք է քննարկվի, այդ հարցին այսօր անդրադառնալն անիմաստ է: Առավել եւս երբ, ըստ կանոնակարգի, դա հիմա անել հնարավոր չէ: Իսկ սեպտեմբերին այդ առթիվ քննարկում կլինի թե ոչ՝ դժվարանում եմ ասել: Դա խորհրդարանը պիտի որոշի:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Երկխոսություն՝ հայտարարություններով

ԱԺ հայտարարությունների ժամին ե՛ւ կոալիցիան, ե՛ւ ընդդիմությունը հանդես եկան հայտարարություններով: Ներկայանալով ընդամենն իրենց հակամարտության զարգացման նոր երանգ ու դրսեւորում, ե՛ւ ձեւի, ե՛ւ բովանդակային առումով դրանք անփոփոխ էին: Կոալիցիայի համատեղ հայտարարությունը կրկին մեղադրում է ընդդիմությանը, որ վերջինս հանրահավաքներին ապավինելով, չանսաց եվրախորհրդի՝ առանց նախապայմանների քաղաքական ճանապարհով հարցերը լուծելու հորդորին: Համարժեք հայտարարությամբ ընդդիմությունը նրան հիշեցրեց, որ եվրախորհուրդը պահանջել է նաեւ անհապաղ ազատ արձակել քաղբանտարկյալներին, պատժել բռնությունների մեղավորներին: Ընդդիմությունը երկխոսության կգնա միայն այդ պահանջների կատարման դեպքում, եւ «երբ իշխանությունը եւս սահմանադրական դաշտ կվերադառնա»: Իսկ մինչ այդ երկխոսության առաջարկն ընդամենը ժողովրդավարության շղարշ է:

Պատգամավորներն այսօր շախմատ կխաղան Սմբատ Լպուտյանի հետ

Այսօր խորհրդարանում անսովոր միջոցառում տեղի կունենա: Գիտության, կրթության, մշակույթի եւ երիտասարդության հարցերի հանձնաժողովի նախաձեռնությամբ շախմատի մրցաշար է կազմակերպվել: Կմասնակցեն ե՛ւ ընդդիմությունից, ե՛ւ խորհրդարանական մյուս ուժերից շուրջ 15 պատգամավորներ: Նրանք լուրջ մրցակից են ունենալու՝ անվանի շախմատիստ Սմբատ Լպուտյանը:

Ըստ հանձնաժողովի նախագահ Հրանուշ Հակոբյանի, մրցաշարը հեռահար նպատակ ունի: Ամեն տարի Սոչիում անցկացվում է ԱՊՀ երկրների խորհրդարանականների շախմատային մրցաշար, որին Հայաստանը չի մասնակցում: Այս միջոցառումը յուրօրինակ նախերգանք կլինի, որ մյուս տարի մերոնք էլ կարողանան մասնակցել մրցույթին: Իսկ ընդհանրապես, մրցաշարը նվիրված է Տիգրան Պետրոսյանի 75-ամյակին:

Կ. Դ.

ՕՊԵՐԱՏԻՎ ՏՎՅԱԼՆԵՐ

Ինքնասպանություն

Ինչպես տեղեկացանք ՀՀ ոստիկանության հասարակայնության հետ կապերի՝ եւ լրատվության վարչության օպերատիվ տեղեկագրից, մայիսի 24-ին, ժամը 8:30-ի սահմաններում իրենց տանը կախվելով ինքնասպանություն է գործել 1990 թ. ծնված, 6-րդ դասարանի աշակերտուհի Անուշ Ավակիմովան: Նրան հաճախակի են տեսել ինչ-որ կրոնական գրականություն ընթերցելիս: Անուշ Ավակիմովայի աղանդավոր լինելու հանգամանքները պարզվում են: Հարուցված քրեական գործի նախաքննությունը վարում է դատախազությունը:

Պատշգամբը փլուզվեց

Ինչպես տեղեկացանք ԱԻՎ լրատվական կենտրոնի օպերատիվ տեղեկագրից, մայիսի 24-ին, 21:25-ի սահմաններում Շիրակի մարզի արտակարգ իրավիճակների վարչությունն ահազանգ է ստացել, որ Գյումրի քաղաքի Դանդիկյան փողոցի 47 շենքի 6-րդ բնակարանի արեւմտյան կողմից պատշգամբի հատակը փլուզվել է (ի դեպ, շենքը 3-րդ կարգի վթարային է): Դեպքի վայր են մեկնել ԱԻՎ ՔԲ վարչության օպերատիվ եւ հրշեջ փրկարարական զորամասի խմբերը եւ տեղում կազմակերպել են բնակչության անվտանգության ապահովման անհրաժեշտ միջոցառումներ: Զոհեր եւ վիրավորներ չկան:

Ավտովթար

Մայիսի 24-ին, 21:15-ի սահմաններում Անի-Գյումրի ավտոմայրուղու 130-րդ կմ-ի Բենիամին գյուղի մոտակայքում «Վազ-2102» մակնիշի ավտոմեքենայի վարորդ, Բենիամին գյուղի բնակիչ Յուրիկ Սարգսյանը՝ ծնված 1983 թ., անսթափ վիճակում կորցրել է ավտոմեքենայի ղեկավարումը եւ շրջվել, որի հետեւանքով տեղում մահացել է:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ԱԶԳ

Ներքաղաքական

«Ստեղծված իրավիճակից դուրս գալը երբեք չի կարող լինել արդյունավետ, եթե լինի անբնական»

Թեքեյան մշակութային միության նախագահ Ռուբեն Միրզախանյանը մեկնաբանում է Հայաստանի ներքաղաքական իրավիճակը

Սկիզբը՝ էջ 1

Այս տեսակետից որոշակի շերտեր սկսել են գոյատեւել, ավելի մի նեղ շրջանակ՝ լավ ապրել, եւ շատ-շատ նեղ շրջանակ՝ ուղղակի գերազանց է ապրում: Դրա հետ մեկտեղ, մի մեծաթիվ զանգված գտնվում է ծանր սոցիալական վիճակում: Արդյոք հակասություն չէ՞ն դրական տեղաշարժը եւ հասարակության դժգոհությունը: Միջազգային փորձը ցույց է տալիս, որ հաճախ հասարակական դժգոհությունն աճում է այն պայմաններում, երբ սոցիալ-տնտեսական վիճակը չի նպաստում դրան:

Որտե՞ղ է թաքնված դժգոհության բուն արմատը: Տարբեր սոցիալական շերտերի ներկայացուցիչներ կտան ամենատարբեր պատասխաններ: Բայց ընդհանուր առմամբ դժգոհություն կա անարդարությունից: Ձեւակերպումները կարող են լինել տարբեր. գյուղացին կժգոհի գյուղապետից, երկրորդը կնչի ջիպերով ման եկողներին, երրորդը՝ Ազգային ժողովին, չորրորդը՝ հանրապետության նախագահին: Այս ամենը ի մի բերելով, կարող ենք ասել. մարդիկ փնտրում են արդարություն: Այսօր Հայաստանում սրված է արդարության որոնման եւ չգտնելու հանգամանքը, ինչը եւ ստեղծում է հասարակական դժգոհություն: Սա շատ վտանգավոր է: Չկա որոշակի քաղաքական ուժ, որ այդ դժգոհ զանգվածին տանի իր հետեւից: Անընդհատ կա հնարավորություն, որ առաջանա ինչ-որ քաղաքական կամ ոչ քաղաքական կազմակերպություն, հնարավոր է օտարի կողմից ստեղծվածը, որը եւ կբարձրացնի հանուն արդարության պայքարի դրոշը: Եվ եթե այս ամենը արվի պրոֆեսիոնալ ձեւով, ապա այդ ուժին կարող են հետեւել լուրջ զանգվածներ: Շատ ավելի մեծաթիվ, քան այն մարդկանց քանակն է, որոնք այսօրվա ընդդիմության հետ են:

- Այսինքն, հասարակության մի լուրջ զանգված չի վստահում իշխանություններին, բայց չի հավատում եւ ընդդիմությանը: Չկա՞ այն ուժը, որը կարող է իր շուրջը համախմբել դժգոհ զանգվածներին:

- Այդպիսի բազմաթիվ ուժեր կան, նույնիսկ ավելի շատ, քան պահանջարկն է: Չկա այն ուժը, որին ուզում է տեսնել դժգոհ ընտրազանգվածը, որը շատ-շատ մեծաթիվ է: Այդ ընտրազանգվածի մեծաթիվ լինելը չի բացատրվում միայն սոցիալ-տնտեսական վիճակով:

- Ուրեմն, ընդդիմության հանրահավաքներին մասնակցող մարդիկ այնքան էլ հիացած չեն առաջնորդների գաղափարներով:

- Ես չէի նսեմացնի ընդդիմությանը: Անշուշտ, այդ կուսակցությունների մի մասը, մասնավորապես հայտնի միավորումը, ունի իր ընտրազանգվածը, եւ դա են վկայում 2003 թ. ընտրությունների արդյունքները, ինչպիսին որակում էլ տան այդ ընտրություններին: Կարծում եմ, այսօր չկա հասարակական դոմինանտ որեւէ առաջնորդ կամ կուսակցություն, լինի ընդդիմադիր թե կոալիցիայից:

- Հնարավո՞ր է երրորդ ուժի գալուստը, որի մասին շատ են գրում մամուլում:

- Մենք երբեք հարց չենք տալիս, թե ինչու ընդհանրապես երեւան եկավ այդ հարցադրումը: Սկսում ենք պատասխաններ փնտրել, ման գալով այդ ուժը՝ չպատասխանելով առաջին հարցին: Ուզում եմ կրկնել՝ առկա է հասարակական դժգոհություն, որը, ըստ իս, պայմանավորվում է արդարության փնտրտուքով, եւ ասպարեզում չկան այն քաղաքական ուժերը, անձինք, որոնք կարտահայտեին այդ հասարակական դժգոհության ծավալի գոնե մի մասը: Ահա այս պատճառով է խոսակցություն ծավալվում երրորդ ուժի մասին:

- Առաջին նախագահն ասում էր, որ եթե ազգովին խնդրեք կգամ: Մենք խոսում ենք անարդարության (անշուշտ, առաջին նախագահը արդարությունը չէր մարմնավորում), վստահության պակասի, երրորդ ուժի մասին: Կարո՞ղ է գալ մի պահ, երբ հայ ժողովուրդը ծնկի գա Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի առաջ:

- Հայ ժողովուրդը երբեք որեւէ մեկի առաջ ծնկի չի եկել ու չի գա: Առաջիկայում նախագահի թեկնածուների պակաս չենք ունենա: Չի ստեղծվի մի իրավիճակ, որ որեւէ մեկին ազգովին խնդրենք: Կարող է ոմանց հաջողվի ստեղծել տպավորություն, որ ազգովին խնդրում ենք, նույնիսկ ոմանք էլ դրան կհավատան: Բայց չի նշանակում, թե մենք մի վայրենի ծայրահեղ վիճակում ենք, որ հավատանք, թե մեկ անձից, նախագահից, կախված է ամեն ինչ: Մենք որեւէ նախագահի՝ ներկա, ապագա, նախկին, չպետք է շփոթենք Աստծո հետ:

- Պարոն Միրզախանյան, ինչպե՞ս է հնարավոր հաղթահարել ճգնաժամը, թեկուզ դա լինի խորհրդարանական:

- Հեռու եմ դեղատոմսեր առաջարկելուց, մանավանդ որ այսօրվա մամուլում շատ են մարգարեները: Ես այլ բան կցանկանայի ասել. ստեղծված իրավիճակից դուրս գալը երբեք չի կարող լինել արդյունավետ, եթե լինի անբնական: Տեսեք, ասվում է, թե այս ընդդիմությունը լավը չէ, բայց մյուս կողմից ընդդիմություն պետք է: Պատկերացնո՞ւմ եք, «դուրս են գրում» այս ընդդիմությանը, իսկ նման միջոցներ իշխանություններն ունեն, եւ սկսում արհեստական ընդդիմություն ստեղծել: Այս դեպքում քաղաքական դաշտն ավելի կաղտոտվի, կդառնա էլ ավելի հիվանդ: Ի դեպ, սա նորություն չի կարող դիտվել: ՀՀՇ-ի երկրորդ համագումարի որոշ ելույթներում ընդգծվում էր՝ ահա մենք իշխանություն ենք, մեր միջից էլ ստեղծենք ընդդիմություն:

- Դուք 1990-ից այս կամ այն ձեւով քաղաքականության մեջ եք: Հիշո՞ւմ եք այսօրվա իրավիճակի նման մեկ այլ իրավիճակ, դժվար ասենք, թե անհեթեթ:

- Մենք ծանր վիճակներ ունեցել ենք: Բայց մեկը մյուսին նման չէ եւ ճիշտ չէ ասել, թե այսօրվանն ամենածանր վիճակն է: Շատ ծանր էր, երբ Ղարաբաղում «Կոլցո» օպերացիան էր իրականացվում կամ երբ ընդդիմադիր կուսակցությունները 1992 թ. միավորում ստեղծեցին, ինչին, ի դեպ, անմիջապես հետեւեց Վազգեն Մանուկյանի պաշտպանության նախարար նշանակումը: Ծանր էր հոկտեմբերի 27-ից հետո ընկած ժամանակաշրջանը: Ես իրավունք չունեմ ասելու, թե այսօր ամենածանր վիճակն է: Այս ամենի մեջ ինձ անհանգստացնում է հասարակական առկա դժգոհությունը, արդարության փնտրտուքը եւ այդ փնտրտուքը շատերի մեջ ստեղծում է կատարյալ հիասթափություն, տանում բարոյական արժեքների անկման: Երիտասարդության արժեքային պատկերացումներն են փոխվում: Խորհրդային ժամանակ կար արժեքային, ճիշտ է՝ կեղծ համակարգ, բայց կար: Այսօր, տեսեք, մեկը կարող է լինել ավազակ, բայց նշանակեն մարզպետ, կամ հանցագործ՝ եւ բազմել նախարարի աթոռին, էլ չենք խոսում ԱԺ պատգամավորների մասին: 20-25 տարեկան երիտասարդի համար բնական է կարիերայի, դրան վաստակելու ձգտումը: Այսօրվա երիտասարդը տեսնում է, որ դրան հասնելու համար կրթություն էլ պետք չէ:

- Հիշո՞ւմ եք, Վազգեն Մանուկյանն ասում էր, որ Ռոբերտ Քոչարյանի նախագահ դառնալն արդարացված չէ, քանի որ նա չի կարող կտրուկ բարելավել սոցիալական իրավիճակը, եւ կառաջանա հասարակական դժգոհություն արցախցի մեր հայրենակիցների հանդեպ, հաշվի առնելով, որ նա Ղարաբաղից է: Դուք չե՞ք տեսնում, որ Քոչարյանից դժգոհությունը, գուցե ենթագիտակցորեն, գուցե նաեւ միտումնավոր, ուղղորդվում է արցախահայության հանդեպ:

- Սա տգիտություն է եւ հակազգային դրսեւորում, երբ նման բաժանումներ ենք անում: Բացասական տրամադրությունները՝ ղարաբաղցիների հանդեպ առկա են: Դրան նպաստում է ղարաբաղյան ծագում ունեցող մարդկանց որոշակի առկայությունն իշխանության մեջ եւ «փողոտ» տեղերում: Սակայն մի մոռացեք, երբ Սուրեն Թովմասյանը 50-ականներին կոմկուսի առաջին քարտուղարն էր, այդ շրջանում իշխանական համակարգում շատ էին գորիսեցիները, Անտոն Քոչինյանի ժամանակ լոռեցիներն էին երեւում: Այս երեւույթը եղել է դեռ խորհրդային ժամանակներում: Հայաստանը փոքր հանրապետություն է, մարդիկ միմյանց լավ են ճանաչում: Բացի այդ, ընդդիմության շատ եւ շատ գործիչներ չափազանցնում են եւ շահարկում արմատներով ղարաբաղցիների ներկայությունը իշխանական համակարգում: Ես դա համարում եմ անթույլատրելի եւ ոչ բարոյական: Այդ նույն մարդիկ չեն խոսում արմատներով ղարաբաղցի մեր պանծալի հայրենակիցների մասին՝ Նելսոն Ստեփանյանից մինչեւ մարշալ Բաղրամյան:

- Կարո՞ղ է գալ մի պահ, որ երեւանցուն, ասենք, «Նաիրի» կինոթատրոնի շրջակայքում ծնված մարդուն այլեւս չհետաքրքրի Ղարաբաղի ապագան: Օրինակ, ասեն՝ մեր ինչի՞ն է պետք Ղարաբաղը, ինչ ուզում են՝ թող անեն:

- Դա գործոն է, որ վաղն ինչ-որ չափով աշխատելու է: Համոզված եմ, որ այսօր էլ կգտնվեն այդպիսիները: Բայց որ դա չի լինի գերակշռող հասարակական կարծիք՝ նույնպես համոզված եմ:

- Պարոն Միրզախանյան, ընդդիմության ցույցերը թեեւ արտաքինից ոչ այնքան թվացյալ, մի հետաքրքրական դրսեւորում ունեն: Կարծես թե այդ հանրահավաքներում ստուգվում, շոշափվում է Հայաստանի արտաքին քաղաքական կողմնորոշման վեկտորը, ինչ-որ տեղ արվում է հասարակական կարծիքի «զոնդաժ»: Խոսքը որոշ գործիչների ստրկամտության կամ, ասենք, Սաակաշվիլուն ու «վրացական վարդերը» նմանակելու մասին չէ: Դուք հիշում եք 2003 թ., երբ ռուսամետ որոշ ուժեր բողոքի ցույցեր էին անցկացնում ՀՀ-ում ՌԴ դեսպանության առաջ: Այսօր հնչում են ընդգծված հակառուսական կոչեր, մյուս կողմից հանրահավաքներում ավելի հաճախ են մեջբերվում արեւմտյան ինչ-ինչ կազմակերպությունների զեկույցներ, ծածանվում է Եվրոպայի դրոշը: Չե՞ք տեսնում, որ ընդդիմությանը ուղղություն է տրվում:

- Տեսնում եմ: Եվ ավելին ասեմ: Կարծում եմ, որ առաջիկա ամիսներին դա առավել կընդգծվի: Այսօրվա ընդդիմությանը միավորում է մեկ խնդիր՝ չլինի Քոչարյանը, եւ վերջ: Դրա հետ մեկտեղ առկա է հայ-ռուսական հարաբերությունների դեմոնստրացիան իշխանությունների կողմից: Ես պատահական չեմ օգտագործում «դեմոնստրացիա» բառը: Հայտնի է այսօրվա հայ-ռուսական հարաբերությունների մակարդակը: Եվ այդ պատճառով հնչում են հակառուսական հայտարարություններ հավաքների ժամանակ, չնայած այդ նույն մարդիկ մի քանի ամիս առաջ ամենառուսամետն էին եւ հարցերի լուծումը Մոսկվայում էին փնտրում: Հանրահավաքներում դեռեւս կհնչեն նման հայտարարություններ առանձին նախադասությունների ձեւով: Արդեն սեմինարներն են շատացել:

Ես կայունության կողմնակից եմ, բայց կողմնակից չեմ, երբ կայունությունը դիտվում է որպես իշխանության պահպանման միջոց: Խոսքը միայն Հայաստանի մասին չէ: Կայուն է այն պետությունը, երբ ժողովրդի առնվազն 30-35 տոկոսը վստահում է իշխանությանը: Հակառակ դեպքում վիճակը կայուն չէ, չնայած կարող են ոստիկանական, ռազմական ուժերը լինել տեղում, որպեսզի անհրաժեշտության դեպքում պետք լինի՝ ծեծեն, ծերբակալեն, ԶԼՄ-ները պահեն իրենց ձեռքում: Դա չէ կայունությունը: Իրական է այն կայունությունը, երբ ազգաբնակչության որոշակի մասը (հեքիաթ է, երբ իշխանությանը վստահում է բնակչության ճնշող մեծամասնությունը) ունենա վստահություն իշխանության հանդեպ: Եթե չկա այդ որոշակի վստահությունը, ուրեմն երկիրը կայուն չէ:

Ի դեպ, այդ պարագայում ոչ միայն կարող է փոխվել եւ պետք է փոխվի իշխանությունը, այլ իշխանությունը ինքը պետք է փոխվի, եթե, իհարկե, դրան ընդունակ է:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ՄՈՍԿՎԱՅԻՑ

Միտինգացավը դառնում է խրոնիկական

Դժվար է ըստ մոսկովյան մամուլի հրապարակումների ճշտիվ կռահել այս կամ այն քաղաքական երեւույթի կամ անցուդարձի վերաբերյալ երկրի ղեկավարության իրական մոտեցումները: Մասնավոր թերթերը կամ հեռուստաալիքներն իրենց «մասնավոր» կարծիքն են հայտնում հետապնդելով տարբեր շահագրգռություններ: Ընդսմին դրանք կարող են հաճախ նաեւ չհամընկնել երկրի շահերին: Հայաստանի նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի այցի նախօրեին լրագրային նյութերում նշվում էին քննարկվելիք կարեւոր թեմաները՝ ռուս-հայկական տնտեսական հարաբերությունների զարգացումը, Իրան-Հայաստան գազամուղի կառուցումը, Ղարաբաղի հիմնախնդիրը, Հայաստանի ներքաղաքական իրադրությունը եւ այլն: Բայց այցի արդյունքների վերաբերյալ մեկնաբանություններն ավելի շատ ենթադրական էին, քանզի արձանագրվում էր բանակցությունների «ոչ հրապարակային» բնույթը: Թեեւ մի հանգամանք բոլորն էին նշում՝ արդյունքից երկու կողմն էլ գոհ էին, Մոսկվան իր պաշտպանությունն է հայտնել Քոչարյանին: Այնպես որ հրաժարվենք ամփոփիչ գնահատականներ տալու գայթակղությունից:

Բայց խուսափել բնավ էլ ոչ «քաղաքականացունց» մի դիտվածի շուրջ խոսակցությունից անկարելի է: Բանն այն է, որ թերթերից մեկը, հոդված տպագրելով Հայաստանի ներքաղաքական անկայունությունների ու ռուս-հայկական հարաբերությունների «խոցելի» կողմերի մասին, զետեղել էր կոլորիտային մի լուսանկար հայ բոցաշունչ միտինգավորների մասին, որի առաջին պլանում հայոց դրոշը ձեռքին իր ցասումնալից բողոքն էր հայտնում (ամենայն հավանականությամբ պահանջում էր նախագահի հրաժարականը) ռանչպարի ձեռքով մի այր (դատելով սուղ հագուստից, մկանուտ բռունցքից ու անմշակ դեմքից): Որոտընդոստ գոչյունը երեւան էր հանել նաեւ նրա սոցիալական անապահով վիճակը. խեղճ մարդու վերին երկու ատամն էր գոյատեւել, որոնք, ելնելով դրանց համաչափ հեռավորությունից ու տիրոջ ըմբոստ կեցվածքից, կարելի էր համեմատել առյուծի ժանիքների հետ: Դժվար է ասել, թե ինչ նպատակ էր հետապնդել թերթը ի դեմս ընդդիմության ներկայացնելով ատամնազուրկ, հուսահատությունից ագրեսիվ դարձած այդ պրոլետարին: Բայց դրա փոխարեն ակնհայտ էր ակնարկը, որ սոված մարդու կերպարը չի վեհացնում հակաիշխանական ուժերին: Լուսանկարը ցայտուն կերպով ցույց էր տալիս, որ հայ ժողովուրդը նորեն վարակվել է միտինգացավով, որն, ըստ երեւույթին, դառնում է խրոնիկական: Բայց մի էական տարբերությամբ. նախկին տարիներին միտինգախտով տառապում էին... կուշտ մարդիկ:

Անշուշտ, անապահով հայաստանցին լիակատար իրավունք ունի դժգոհելու իր հիրավի ծանր կյանքից, եւ ոչ ոք չի կարող խլացնել նրա բողոքի ձայնը: Բայց զարմանալին այն է, որ ինչպես առանձին մարդիկ, այնպես էլ ժողովուրդները երբեք չեն սովորում սեփական սխալներից: Ի՞նչ տվեցին հայերին ՀՀՇ-ի պարագլուխների «ազգացունց» հանրահավաքները: Վերջերս Մոսկվայում տարածվող հայաստանյան ռուսալեզու թերթերից մեկը վերհիշել էր այդ «ազգային ջոջերի» այն հայտարարությունը, որ իրենք չեն կարող կերակրել ողջ ազգաբնակչությանը, ուրեմն պետք է «ուժեղացնել» սփյուռքը: Ախր իրենք արդեն կուշտ էին, սովածին չէին հասկանում...

ՌՈՒԲԵՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ
Մոսկվա

ԱԶԳ

Միջազգային

Հայ-թուրքական հարաբերությունների հարցը շարունակվում է ակտիվորեն քննարկվել Թուրքիայում: Դա մեծապես պայմանավորված է թուրքական իշխանությունների վրա կարգավորման համար գործադրվող Մ. Նահանգների եւ Եվրամիության ճնշումներով: Կարգավորումը, ներկա փուլում, ենթադրում է Թուրքիայի հայկական սահմանի բացում: Թեեւ վարչապետ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանի կառավարությունը բացահայտորեն չի հակադրվում դրան, սակայն ղարաբաղյան կրկին չարչրկել է հարցադրմանը պատասխանելիս:

Հաղորդագրության համաձայն, Գյուլն ասել է, որ Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության հետեւանքով հայերը գրավել են Ադրբեջանի տարածքի շուրջ 20 տոկոսը, թեեւ միջազգային հանրությունը ավելի քան 10 տարի հակամարտության խաղաղ կարգավորման ջանքեր է գործադրել, դրանք անցել են ապարդյուն:

Ըստ Գյուլի, վերոհիշյալ հակամարտությունն ուղղակիորեն անդրադառնում է Ադրբեջանի եւ Անդրհայաստանը գրավեց Ադրբեջանի Լեռնային Ղարաբաղին հարող շրջանները: Ինչ վերաբերում է Ալիջանի սահմանադռանը, ապա դա գործում է միայն առանձին դեպքերում, հատուկ թույլտվությամբ, բայց սովորական անցումների համար փակ է:

Գյուլի խոսքերը նորություն չեն, Ղարաբաղի հիմնահարցի կարգավորման առնչությամբ նրա Հայաստանին ներկայացրած կառուցողական քայլեր կատարելու պահանջը նմանապես: Թեեւ նա չի նշում այդ քայլերի բնույթը, բայց հանդես է

Աբդուլլահ Գյուլը բարի կամքի դրսեւորում է պահանջում Հայաստանից

Ըստ երեւույթին Թուրքիայի ընդգծված հակահայկական քաղաքականության դիմաց

հիմնահարցում առաջընթաց քայլ է պահանջում հայկական իշխանություններից: Քանի որ այդ պահանջը բխում է ադրբեջանական տրամադրություններից, դրա կատարումը նշանակում է տեղի տալ Ադրբեջանին, հետեւաբար հայ-թուրքական հարաբերությունների վերաճարծումը Թուրքիայում ընդամենը հանգեցնում է ղարաբաղյան հիմնահարցի անտեղի չարչրկմանը:

Չարչրկման առումով հատկանշական է թուրքական «Անկա» գործակալության մայիսի 25-ի հաղորդագրությունը: Այն առումով, որ ղարաբաղյան հիմնահարցը չարչրկողի դերում հանդես է եկել Թուրքիայի փոխվարչապետ եւ արտգործնախարար Աբդուլլահ Գյուլը, իսկ չարչրկման համար առիթ է ծառայել Իգդիրից Թուրքիայի ազգային մեծ ժողովի ժողովրդահանրապետական կուսակցության պատգամավոր Յուջել Արթանթաշը Թուրքիայի հայկական սահմանի բացման հարցադրմամբ: Այլ կերպ, Գյուլը ղարաբաղյան հիմնահարցը կովկասի կայունության վրա, լրջորեն խոչընդոտում տարածաշրջանային համագործակցությանը եւ բարենպաստ մթնոլորտ է ստեղծում երրորդ կողմերի անհարկի միջամտությունների համար, ուստի անհապաղ պետք է կարգավորվի: Ավելին, Գյուլը նշել է, որ այս ամենն անդրադառնում է տարածաշրջանում Թուրքիայի շահերի վրա: Այնուհետեւ նա հիշեցրել է, որ Թուրքիան միջազգային տարբեր ատյաններում մշտապես ընդգծել է բարի կամքի դրսեւորումներն անպատասխան չթողնելու իր պատրաստակամությունը, եթե Հայաստանը Լեռնային Ղարաբաղի հիմնահարցի կարգավորման կառուցողական քայլ կատարի:

Աբդուլլահ Գյուլն ի պատասխան հարցադրման, ներկաների ուշադրությունն է հրավիրել Թուրքիայի եւ Հայաստանի միջեւ առկա Կարս-Ախուրյա եւ Իգդիր-Ալիջան սահմանադռների վրա, ապա ասել է, որ Ախուրյայի սահմանադուռը փակվեց 1993-ի ապրիլի 3-ին, երբ գալիս ադրբեջանական դիրքերից: Քանի որ Ադրբեջանի Նախագահ Իլհամ Ալիեւը Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությանը միայն ու միայն ինքնավարություն է շնորհում, ուստի պարզ է դառնում բարի կամք դրսեւորման նրա պահանջի էությունը: Դա Հայաստանի պարագայում ենթադրում է համակերպվել Լեռնային Ղարաբաղի ինքնավարության մտքի հետ: Ինչո՞ւ, որպեսզի Թուրքիան Հայաստանի բարի կամքին արձագանքի բարի կամքով եւ բացի իր հայկական սահմանը: Սա ակնհայտ անհեթեթություն է, ավելի քան անհեթեթություն պետք է համարվի Հայաստանին հասցեագրված բարի կամքի դրսեւորման Գյուլի պահանջը, երբ Թուրքիան մեր հանրապետության հետ դիվանագիտական հարաբերությունները համառորեն մերժելիս չի հրաժարվում երկարատեւ շրջափակման միջոցով նրան քայքայելու մտադրությունից:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Ալիեւի հայրենիքում կյանքն անտանելի ծանր է

Նախիջեւանը դատարկվում է

Իլհամ Ալիեւի հայրը՝ նախկին նախագահ Հեյդար Ալիեւը, ծնվել է Նախիջեւանում, հետեւաբար՝ սկսած 60-ական թթ. ինքնավար հանրապետության գործիչներն են իշխում Ադրբեջանի քաղաքական կյանքում, Նախիջեւանից Լոնդոնում գտնվող «Պատերազմի եւ խաղաղության ինստիտուտին» ուղարկված թղթակցության մեջ գրում է ադրբեջանցի լրագրող Ադալեթ Բարգարարը:

Անցած շաբաթ ինքնավարության 80-ամյակի առթիվ տեղի ունեցած միջոցառումները, որոնց մասնակցում էր նաեւ Իլհամ Ալիեւը, տեղացիների համար ուրախության առիթ չէին: Նախիջեւանցիներից շատերն անցած տասնամյակը չքավորության, արտագաղթի, ինչպես նաեւ Վասիֆ Թալիբովի բռնատիրական կարգերի պայմաններում գոյատեւելու ժամանակաշրջան են համարում:

«Մենք նրան կոչում ենք մեր Թուրքմենբաշի: Թալիբովն իսկապես Նախիջեւանի դեսպոտն է: Նա իրավունք ունի անելու ինչ ուզում է, ծեծել, բակալել՝ ում պատահի», ինքնավարության առաջնորդի մասին պատմում է գործազուրկ Աբբասալին:

Թալիբովն Ալիեւների դինաստիայի բարեկամն է եւ Նախիջեւանում իշխում է արդեն 7 տարի: «Բոլորս զզված ենք, դաժան է այստեղ ապրելը: Մենք մտածում էինք, թե երիտասարդ Իլհամ Ալիեւը նախիջեւանցիներին կազատի Թալիբովից», ասում է Աբբասալին:

Կտրված լինելով Ադրբեջանից եւ պարփակված Իրանի, Թուրքիայի եւ Հայաստանի արանքում, Նախիջեւանը տնտեսական ճգնաժամի մեջ է: Պաշտոնապես նշվում է, թե Նախիջեւանի բնակչությունը 364 հազար է, բայց, անկախ փորձագետների կարծիքով, բնակչության առնվազն 1/3-ն արտագաղթել է, հիմնականում՝ Թուրքիա:

Անցած տարի ձմռանը ջերմաստիճանը մինուս 40-ի հասավ, օրը 3-4 ժամ էլեկտրաէներգիա էր տրվում բնակչությանը: «Շարուրի շրջանում արտագաղթից մի 5-ամյա աղջնակ մահացավ», ասում է ուսուցիչ Էլմարը:

«Մենք ենք իսկական նախիջեւանցիները եւ ոչ թե նրանք, ովքեր բնակվում են Բաքվում եւ ծախսելու մեծ փողեր ունեն», ասում է 70-ամյա Ալմազը:

Նախիջեւանցիները զարմացած են, թե ինչո՞ւ կառուցվեց 2,2 մլն դոլար արժողությամբ դղրոցը: 1200 աշակերտների համար եւ տեխնիկայի վերջին նորություններով կահավորված դպրոցը Հեյդար Ալիեւի անունով է: Նորակառույց շենքի հարեւանությամբ 15-ամյա Ալլահվերդին նախընտրում է մրգեր վաճառել, քան հաճախել դպրոց: «Դպրոց գնալու ժամանակ չկա», ասում է նա:

Աշխարհը Նախիջեւանից լուրեր չի ստանում: Այստեղ կյանքը ծանր է, մարդիկ Թուրքիա են փախչում թուրք-նախիջեւանյան մի քանի կիլոմետրանոց սահմանի կամրջով: Մնացողները նախընտրում են դիտել թուրքական հեռուստատեսությունը, քան տեղականը, որ հեռարձակվում է օրվա մեջ 9 ժամ:

«Դա (Նախիջեւանի հեռուստաընկերությունը) քարոզչության միջոց է Թալիբովի եւ Ալիեւների համար», ասում է տեղացի մի լրագրող, եւ չի ցանկանում, որ բացահայտվի իր անունը: Ադրբեջանի այս վտանգավոր մասում անկախ խոսքերը բարձրաձայն չեն լսվում կամ հնչում են այլ անուններով:

ՏԱՐԵՐՔ

Հեղեղումներից եւ տորնադոներից հարյուրավոր զոհեր Հյուսիսային Ամերիկայում

Աննախադեպ հորդառատ անձրեւները վերջին 2-3 օրերին հեղեղումներ են առաջացրել Դոմինիկյան Հանրապետությունում: Իշխանություններից ստացված տվյալները վկայակոչելով, BBC-ն հաղորդում է, որ ամենից շատ տուժել են երկրի արեւմտյան շրջանները, որոնք հանրապետության աղքատագույն մասն են: Զոհերի թիվը

հասնում է 130-ի: Անհետ կորած են համարվում 150 անձինք: Իշխանությունները կարծում են, որ զոհերի թիվը կարող է հասնել 200-ի:

Երկրի արեւմուտքում՝ Հայիթիի սահմանի մոտ, անձրեւներից հորդացած գետերը հիմնահատակ ավերել են 450 տուն, 14 բնակավայր մնացել է առանց հեռախոսի եւ էլեկտրականության: Խիմանի քաղաքի մոտ փրկարարները կոտրված ցեխի մեջ գտնում են մարդկանց նորանոր դիակներ եւ թաղում ծառերի ճյուղերին: Հեղեղները որոշ զոհերի քշել-տարել են իրենց բնակավայրերից 10 կմ հեռու: Ֆրանսպրեսը հաղորդում է, որ հազարավոր մարդիկ որոնում են իրենց կորած հարազատներին: Նախագահ Իպոլիտո Մեխիայի հրամանով աղետյալ շրջաններ են մեկնել բժիշկների եւ փրկարարների ջոկատներ:

Հայիթիում եւս հորդառատ անձրեւները եւ հեղեղումները տասնյակ զոհերի պատճառ են դարձել: Ֆրանսպրեսը հաղորդում է 58 զոհերի մասին, թեեւ այդ թիվը վերջնական չէ եւ կարող է աճել:

Վերջին օրերին ԱՄՆ-ի հյուսիսային եւ արեւմտյան մի շարք նահանգներում շարունակվում են հորդառատ անձրեւները եւ փոթորիկները: Գետերը հորդացել են: Այովայի, Միչիգանի եւ Իլինոյսի նահանգների բազմաթիվ քաղաքների փողոցներով գետեր են հոսում: Ավտոմեքենաների երթեւեկությունը լիովին կազմալուծված է: Տարերից զոհվել է մի քանի մարդ, հազարավորները մնացել են անօթեւան: Մի քանի շրջաններում հայտարարված է արտակարգ իրավիճակ: Ամերիկայի եւ հյուսիսում արձանագրվել են նաեւ տասնյակ փոթորիկներ եւ տորնադոներ: Վերջին օրերին ԱՄՆ-ի կենտրոնական շրջաններով անցել է 80 տորնադո: Կանզասում, Օկլահոմայում, Նեբրասկայում, Միսուրիում տորնադոները շարունակվում են: Նեբրասկայում արտակարգ իրավիճակ է հայտարարված: Հազարավոր բնակիչներ զրկված են էլեկտրականությունից: Նահանգի մի քանի փոքր քաղաքներ հիմնովին կործանված են: Նման իրավիճակ է ստեղծվել նաեւ Փենսիլվանիայում եւ Արեւմտյան Վիրջինիայում:

Ավելի վաղ տարերքը մեծ վնասներ էր պատճառել նաեւ Մեքսիկային: Անցյալ ամիս այդ երկրի հարավում հորդառատ անձրեւների, փոթորիկների եւ սողանքների հետեւանքով անօթեւան էր մնացել 100 մարդ:

Բուշը խոսել է իրաքյան ռազմավարության 5 փուլերի մասին

Աբու Ղրեյբի բանտը կքանդվի

ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշը Փենսիլվանիայի նահանգի Կառլայլ քաղաքի զինվորական քոլեջում ելույթ ունենալով խոսել է Իրաքի ժամանակավոր կառավարության ստեղծումից հետո այդ երկրում ԱՄՆ-ի անելիքների մասին: Բուշի այդ ծրագրային ելույթը հեռարձակվել է ամերիկյան հեռուստաալիքներով:

Բուշն ասել է, որ ամերիկացի զինծառայողներն Իրաքում մնալու են «այնքան, որքան անհրաժեշտ լինի»: Նրա խոսքերով, ներկայումս 138 հազարի հասնող ամերիկյան զորաբաժնի թվակազմը կմնա անփոփոխ, բայց եթե հարկ լինի, կուղարկվեն հավելյալ ուժեր:

Ըստ Բուշի, իշխանությունը ժողովրդավարական ճանապարհով ընտրվելիք Իրաքի կառավարությանն է փոխանցվելու 5 փուլով, որոնք այդ երկրին թույլ կտան «հասնել ազատության եւ ժողովրդավարության»: Առաջին փուլում՝ հունիսի 30-ին, իշխանությունը փոխանցվելու է Իրաքի ժամանակավոր կառավարությանը: Երկրորդ փուլում պետք է անվտանգություն հաստատվի երկրի մի շարք շրջաններում, երրորդում շարունակվելու է Իրաքի ենթակառույցի վերականգնումը, չորրորդում պետք է ընդլայնվի իրաքցիներին հասկացվող միջազգային օգնությունը: Վերջին՝ 5-րդ փուլը ենթադրում է 2005 թ. ժողովրդավարական ընտրությունների անցկացում, որոնք «իշխանության կբերեն իրաքցիների պաշտպանությունը վայելող նոր լիդերների»:

«Բռնությունների աճը կշարունակվի իրաքցիների ինքնակառավարման խորացմանը զուգընթաց», ընդգծել է Բուշը: Նա արծարծել է նաեւ տխրահռչակ Աբու Ղրեյբի բանտի խնդիրը՝ ասելով, թե «Սադդամ Հուսեյնի օրոք այն եղել է մահվան եւ տառապանքի խորհրդանիշ, ապա դարձավ ամերիկացի որոշ զինծառայողների խայտառակ վարքագծի խորհրդանիշը»: ԱՄՆ-ը կֆինանսավորի ժամանակակից նոր շենքի կառուցումը, ուր կտեղափոխվեն Աբու Ղրեյբի կալանավորները: «Դրանից հետո, եթե Իրաքի կառավարությունը համաձայնի, Աբու Ղրեյբը կքանդվի»:

Իրաքի կառավարման ժամանակավոր խորհրդի նախագահ Իզեդին Սալիմի սպանության եւ իրաքցի ապստամբների կողմից ամերիկացի Նիկոլաս Բերգի գլխատման կապակցությամբ Բուշն ասել է, թե «թշնամին բավարար ուժ չունի Իրաքում առաջընթացը կասեցնելու համար»: Նրա խոսքերով, կոալիցիոն ուժերը եւ Իրաքի ժողովուրդն ունեն ընդհանուր թշնամիներ, որոնցից են Հուսեյնի վարչակարգի կողմնակիցները, ահաբեկիչները եւ ահաբեկիչները:

Պ. Ռ.

Մշակույթ

«Հայաստանի պատմական քարտէզները»
"Historical maps of Armenia"

21-րդ դարի այս առաջին տարիներուն, երբ այնքան դիւրացած է տպագրական արհեստը, որ կարելիութիւն կ'ընձայէ ամէնէն համեստ պայմաններու մէջ գտնուողին ալ գիրքի հեղինակ դառնալ, գեղարուեստական բարձր ճաշակով, գիտական լրջութեամբ հատորի մը լոյս ընծայումը կը դառնայ եղելութիւն:

Բախտ ունիմ թերթատելու վերջերս Լոնդոնի մէջ լոյս տեսած հրաշալի աշխատանք մը՝ I. B. TAURIS հրատարակչատունէն՝ նուիրուած Հայաստանի պատմական քարտէզներու:

Ռուբէն Գալչեան այս ճոխ հատորին հեղինակն է: Ծնած է Դավրէժ (Թաւրիզ) նախնական ուսումները կատարած Թեհրանի մէջ, ապա կրթաթոշակով մը մեկնած Աստոն համալսարան (Անգլիոյ Բիրմինգհամ քաղաք) դառնալով ճարտարագիտութեան մասնագէտ:

Աշխարհագրութեան եւ յատկապէս քարտէսագրութեան հանդէպ տածած իր բնածին սէրը, 1971-էն սկսած գաղափար արթնցուցած է լրջօրէն զբաղելու այդ մասնագիտութեամբ: 10 տարիներ յետոյ, երբ Լոնդոն դարձած է իր վերջին կայքը, օգտուելով բրիտանական քարտէսագրութեան հարուստ դիւաններէն, սկսած է կամաց-կամաց ծաւալորել այս ճոխ հատորը, որ զուգաւոր հանդերձանքով լոյս տեսած է այս օրերուն:

Հրատարակութեան լեզուն անգլերէն է, համակարգչային ձեւաւորումը կատարուած է Երեւանի Printinfo կեդրոնին մէջ, չափերը 28x30, ընտիր թուղթի վրայ կատարուած 127 պատմական քարտէզներ, քաղուած ոչ միայն բրիտանական, այլեւ ֆրանսական, իտալական, գերմանական պատմական դիւաններէն, օգտուելով այդ երկիրներու կարեւորագոյն քարտէզագէտներու աշխատանքներէն:

Նախաբանի հայագէտ հեղինակը Քրիստոֆըր Ուոքըր, համառօտ, բայց յստակ նախադասութիւններով կը շեշտէ թէ Հայաստան պատմական իրականութիւն մըն է հնագոյն քարտէզներու մէջ եւ ոչ վիպական անուն...

Հեղինակը նոյնպէս իր այս կոթողային աշխատանքով կու գայ ցոյց տալ, 127 պատմական քարտէզներ լոյս ընծայելով, թէ Հայաստան Պտղոմէական հնագոյն օրերէն, Հելլենիստական ժամանակամիջոցէն մինչեւ պարթեւական, սասանեան, արաբական եւ նոյնիսկ Օսմանեան քարտէզներու վրայ գրուած է միշտ այն տարածքը, որ Խորենացիի վերագրուած աշխարհացոյցը աւանդած է մեզի հինգերորդ դարէն:

Ռուբէն Գալչեանի այս կոթողային աշխատութիւնը գեղարուեստական հաճոյք մը ըլլալով հանդերձ է նաեւ Հայ դատի յաճախ ոտնակոխուած անդաստանէն ներս հրաշալի պատմական, փաստարկուած վկայութիւն մը, կազի եւ քարիւղի հոտերէն գինովցած բոլոր այն անսիրտ տեսութիւններուն համար, որոնց համար «արդարութիւն» եւ «իրաւունք» բառերը կը յայտնուին միայն ընտրութիւններու նախօրեակին:

Գալչեան յստակ կերպով կը շեշտէ, թէ մինչ Հայաստան երկիրը գոյութիւն ունի աշխարհի բոլոր քարտէզներուն վրայ, սկսած հնագոյնէն Քրիստոսէ 600 տարի առաջ պատրաստուած, Վրաստան որպէս անուն եւ հողամաս միայն 15-րդ դարուն է, որ կը յայտնուի առաջին անգամ, իսկ Ադրբէյջանը... միմիայն 1918 թուականին:

Հատորին մէջ տեղ գտած են Օսմանեան չորս քարտէզներ, ուր ամբողջ պատմական Հայաստանը նշանակուած է որպէս հայերու երկիր... 1850-էն վերջն է, որ սկսած է մտնել «Արեւելեան Անատոլու» կոչումը:

Հատորի շապիկին վրայ մէջբերուած է նաեւ Կլոդ Մութաֆեանի խօսքը. «Այս գիրքը կը լրացնէ այն կարեւոր բացը, որ գոյութիւն ունի Հայաստանի եւ ամբողջ Միջին Արեւելքի քարտէսագրութիւնը ներկայացնելու տեսակէտով»:

Այս բարձր գնահատականը կու գայ մէկու մը կողմէ, որ հեղինակն է հայկական քարտէզներու գիտական վերջին հրատարակութեան՝ կատարուած Փարիզի մէջ:

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՎՐԴ. ՊԶՏԻԿԵԱՆ

ՊԱՐԳԵՎԱՏՐՈՒՄ

Հայկական մշակույթը Գերմանիայում

Մայիսի 8-ին Քյոլնի Ալբըֆոլըվախը կենտրոնի սրահում մեկնարկեց արդեն երկրորդ տարին անցկացվող հայկական մշակույթի շաբաթների անվանի շարքը, որի բացման օրը բազմամարդ հանդիսատեսն իր ծափերը նվիրեց Մարսելից ժամանած «Գեղամ» նվագախմբին: Հաջորդ օրը՝ մայիսի 9-ին Կալյսռուհեի «Բադիշես շտաատսթեաթրում» Քրիստոֆեր Մասսի բեմադրած Ռիչարդ Կալինովսկու «Գազանը լուսնի վրա» պիեսն էր: Մայիսի 8-16-ն անցկացվող մշակութային շաբաթի (որի վերջին ձեռնարկը փարիզաբնակ Անահիտ Թոփչյանի «Մենախոսություն գծանցից» թատերախաղն էր՝ հեղինակի մասնակցությամբ) գլխավոր կազմակերպիչը առաջնորդարանի մշակույթի հանձնախումբն էր:

Մայիսի 8-ին, մինչ մշակութային միջոցառումների բացման հանդիսավոր արարողությունը, մասնավոր հանդիսությամբ Հայ եկեղեցու պատվո բարձր «Ս. Ներսես Շնորհալի» շքանշանով պարգեւատրվեցին գերմանահայ համայնքային նվիրյալներ՝ Գերմանահայոց կենտրոնական խորհրդի ատենապետ դոկտ. Շավարշ Հովսեփյանը, նույն կազմակերպության փոխատենապետ դոկտ. Ռաֆֆի Պեշիկյանը եւ Գերմանահայ բժիշկների միության նախագահ դոկտ. Ռաֆայել Պապանյանը: Գերմանահայ գործիչներին պարգեւները հանձնվեցին Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցու գերմանահայոց թեմի առաջնորդ Գարեգին արքեպիսկոպոս Բեկչյանի ձեռամբ, նրանց հանձնվեցին նաեւ Ամենայն հայոց հայրապետի սրբատառ կոնդակները, ուր մասնավորապես գնահատանքի խոսքեր էին ուղղված պարգեւատրվածներին՝ հասարակական, ազգային ակտիվ աշխատանքի, եկեղեցանվեր ծառայության, Հայաստանի եւ Արցախի բժշկական հաստատությունների տեխնիկական վերազինման գործում ունեցած ջանադիր ներդրման համար:

Երախտագիտական խոսքով հանդես եկած Շավարշ Հովսեփյանն իր ձայնն ուղղեց նոր սերնդին՝ կոչ անելով, որ չմոռանան Լուսավորչի կանթեղը՝ հայոց լեզուն եւ հայ դատը: Ռաֆֆի Պեշիկյանը փորձեց ուրվագծել այն ազդակները, որ իրեն պարտադրել են «ակտիվ ըլլալու». Լիբանանի պատմության ամենասեւ թվականը՝ 1958-ը, երբ քաղաքացիական պատերազմին զուգընթաց հայերն իրարից հաշիվ էին մաքրում, Տեր Զորով անցած իր մեծ մայրը, ուսուցչության նվիրյալ ծնողները, Հայաստանում ուսումնառության 3 տարիները, մորաքույրը՝ Շաքե Վարսյանը, ով սովորեցրեց ճանաչել սփյուռքը՝ կուսակցություններից դուրս: Պեշիկյանը խոստովանեց, թե մրցանակն իր համար անակնկալ էր, քանի որ միշտ չէ, որ առաջնորդարանի հետ հարթ հարաբերություններ է ունեցել: Երրորդ պարգեւատրվածը՝ 1990-ից Գերմանիայում գործող Հայ բժիշկների միության նախագահ Ռաֆայել Պապանյանը, ճամփորդության պատճառով ներկա չէր հանդիսությանը:

Ընդմիջումից հետո բեմ ելավ Մարսելից ժամանած, 1980-ականներին Գեղամ Բաղդասարյանի հիմնադրած «Գեղամ» նվագախումբը: Հայ ավանդական նվագարանների սիրահետող 10 երաժիշտ, որոնց թվում խմբի ղեկավար Սարգիս Էրդեքյան, երկու երգիչ՝ Կարո Տերտերյան եւ Նուբար Տեր-Մինասյան, երգացանկում Սայաթ-Նովա, Կոմիտաս, Խաչատուր Ավետիսյան, հայ գուսանական, աշուղական, ժողովրդական երգեր: Կեսգիշերի սահմանը հատող երեկոյի ավարտին իր ոգեւորությունը օրվա առիթով արտահայտեց Գերմանահայոց թեմի առաջնորդը, ասելով. «Մարսելի մեջ ալ գանձեր կան»:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

Քյոլն

«Աշխարհը»՝ ընթերցողին

Ամեն երեքշաբթի նորընծա «Աշխարհ» թերթը ընթերցողին խոստանում է պատմել աշխարհի մասին: Բազմաձեւ ու բազմաբովանդակ աշխարհի այս պատմությունները մերօրյա ներկայով չեն սահմանափակվում, անդրադարձ է կատարված մարդկության ամենահեռավոր անցյալին: Շաբաթաթերթի՝ ավանդաբար ընդունված թեմատիկ բաժանումներով (գունավոր տպագրությամբ) էջերն ընթերցողին ներկայացնում են քաղաքական, տնտեսական, մշակութային, մարզական կյանքի զանազան տեղեկություններ:

Շաբաթաթերթի անդրանիկ համարի առաջին էջերը տրամադրված են Հայոց ցեղասպանության 89-րդ տարելիցին, ներկայացված են այս տարվա ապրիլյան ոգեկոչման արարողությունների մասին պատմող հատվածներ (ԱՄՆ, Ֆրանսիա, Մեծ Բրիտանիա, Իտալիա, Ռումինիա եւ այլն), որոնց հետեւում են էջեր Հայոց ցեղասպանության պատմությունից՝ աշխարհի տարբեր երկրների՝ Մեծ եղեռնը դատապարտելու փաստերով (հղումը՝ ՄԱԿ-ի ցեղասպանության եւ ոճրագործության կանխման եւ դրա պատժի մասին՝ կոնվենցիային):

«Տնտեսություն, աշխատանք, փող, բնապահպանություն» խորագիրը ընթերցանության է տրամադրում մի շարք հետաքրքրական պատմություններ՝ 21-րդ դարի մագնատ Քըրք Քըրքորյանի եւ նյութական աշխարհի այլեւայլ իրողությունների մասին: Հետաքրքրական են «Չորսը աշխարհի պատերազմում» հրապարակումները՝ Հիտլերի, Ռուզվելտի, Ստալինի եւ Չերչիլի, վերջինը՝ հռչակավոր հայ լուսանկարիչ Հովսեփ Քարշի՝ Չերչիլի «Մռնչացող առյուծը» լուսանկարի պատմության մասին:

Թերթի երկու համարների մշակութային էջերը խոստումնալից սկիզբ ունեն՝ միտված ներկայացնելու համաշխարհային մշակույթի, գիտության եւ կրթության ոլորտում անցյալի եւ ներկայի նշանակալի իրողություններ, ուշագրավ փաստեր ու հայտնի ստեղծագործություններ: Առաջին երկու համարներում անդրադարձներ են կատարված Մել Գիբսոնի «Հիսուսի չարչարանքները» եւ Ատոմ Էգոյանի «Արարատ» ֆիլմերին, տեղ են գտել 20-րդ դարի մեծագույն երեւույթներ Արշիլ Գորկու 100-ամյակի առիթով (նորաստեղծ թանգարանի հետ կապված) Պաբլո Պիկասոյի «Գեռնիկա» նկարի, Դմիտրի Շոստակովիչի 2-րդ համաշխարհային պատերազմի տարիներին գրված 7-րդ սիմֆոնիայի մասին հրապարակումները: Նշանավոր «Գեռնիկան» եւս հակապատերազմական իրողության հետեւանք է: Երբ 1937 թ. ֆաշիստական «Կոնդոր» էսկադրիլիան կործանեց բասկերի մայրաքաղաք Գեռնիկան, Պիկասոն իր ցասումը արտահայտեց այս հռչակավոր նկարով:

«Ժողովուրդներ, բարքեր, սովորույթ, կենցաղ» ընդհանուր վերտառությամբ՝ աշխարհի եւ մարդու ծագումնաբանական, գոյաբանական, կրոնական, ազգագրության թեմաներով հետաքրքրվողներն իրենց մտային ճամփորդությունները կարող են սկսել՝ հետեւելով հնագույն քաղաքակրթության հետքերին. աշխարհի ծագումը՝ Հին Եգիպտոս, հնագույն կրոններ՝ (վեդայական ժամանակաշրջան, մ. թ. ա. XV-VI դդ.) Հնդկաստան:

Ավանդաբար ընդունված մարզական էջերին հետեւում են հումորային, երգիծական մանրապատում-անեկդոտներով էջերը:

«Աշխարհ» շաբաթաթերթը՝ գլխավոր խմբագիր Գագիկ Մինասյանի ղեկավարությամբ, քաղաքական, հաճախ կենցաղայնացված մերօրյա լրահոսի հուսահատեցնող ֆոնին իր առաջարկվող նյութերի սկզբունքային տարբերություններով, հուսադրում է՝ խնայելով ընթերցողի լարված նյարդերը՝ նրան հեռացնելով առօրեական տաղտուկից: Այս առումով, իհարկե, թերթի շաբաթօրյա թողարկումն ավելի նպատակահարմար կլիներ կիրակնօրյա ընթերցանության համար:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

Սբ. Մեսրոպ կրթարանի սաները Երեւանում

Տարիներ առաջ Ֆրանսիայի հայաշատ Ալֆորվիլ եւ Արագածոտնի մարզի Օշական քաղաքները, կնքելով համագործակցության պայմանագիր, դարձան քույր քաղաքներ: Այդ բարեկամության շրջանակներում Երեւանում էին Ալֆորվիլի Սուրբ Մեսրոպ կրթարանի 31 աշակերտներ, տնօրենուհի Սիրարփի Քոսոյանի գլխավորությամբ: Նրանց ուղեկցում էին կրթարանի վարչության ատենապետ Սիմոն Ալիսին, վարչության անդամ Հակոբ Գույումջյանը եւ 6 ներկայացուցիչներ: Խմբի ճանապարհածախսի մեծ մասը հոգացել է Ալֆորվիլի քաղաքապետ Ռնե Ռուկեն:

Սուրբ Մեսրոպ կրթարանը Ֆրանսիայում գործող ամենօրյա դպրոցներից մեկն է, ուր հաճախում են 220 աշակերտներ: Դպրոցն ունի մանկապարտեզի եւ նախակրթարանի բաժիններ: Դպրոցի սաները հայկական ծագում ունեն, տարբեր ժամանակներում տարբեր երկրներից Ֆրանսիա տեղափոխվածների սերունդներն են, որոնց հետ աշխատելը չափազանց դժվար է, պատմում էր տկն Քոսոյանը եւ ներկայացնում, թե ինչպես կրթարանի անձնակազմը համայնքային աշխատանքներ է տանում նաեւ իրենց դպրոց հաճախող սաների ընտանիքի անդամների հետ: Եթե սփյուռքի որոշ գաղութներում նկատվում է հայկական դպրոցներ հաճախողների թվի անկում, ապա ֆրանսահայ գաղութում «օր օրի պահանջը մեծանում է, զարթոնք կա, երիտասարդները ցանկանում են իրենց երեխաներին անպայման հայկական կրթության ու հայեցի դաստիարակություն տալ: Կրթարանի տնօրենությունն ու խորհուրդն իրենց վրա են վերցրել այն աշակերտների ծախսերը, որոնք ինչ-ինչ պատճառներով չեն կարող վճարել, սակայն ցանկություն ունեն հայկական դպրոց հաճախելու»:

Առաջին այցելությունից գոհ ու տպավորված էր նաեւ տկն Քոսոյանը: Նա հույս հայտնեց, որ այցերը կշարունակվեն նաեւ առաջիկայում: Մեկ շաբաթվա ընթացքում նրանք հասցրեցին լինել Զվարթնոցում, Էջմիածնում, Գառնիում, Գեղարդում, Խոր Վիրապում, Սարդարապատում, Էրեբունի թանգարանում, Սեւանա լճում եւ, իհարկե, Օշականում: Արագածոտնի մարզպետն ու Օշականի քաղաքապետն ընդունել են նրանց: Օշականի միջնակարգ դպրոցում նրանք համատեղ հայերենով դասաժամեր անցկացրին, միասին երգեցին, պարեցին, հուշանվերներ փոխանակեցին, այցելեցին դպրատուն եւ ծաղիկներ դրեցին Մեսրոպ Մաշտոցի գերեզմանին: «Այս շրջագայությունը խայծ մըն է, որ կնետենք երեխաներուն, որ լավագույն տպավորություններով մեկնեն այստեղից ու փափագեն հաճախակի այցելել Հայաստան», ասում էր տնօրենուհին: Այցելություններից տպավորություններ էին նոթագրում Սեւակը, Թամարը, Նարեկն ու Լուսինեն, Արծվիկն ու Վերժինեն, Անահիտն ու Շողակը եւ մյուսները: Իսկ 9,5 տարեկան Թամար Զրբաշյանը տպավորվել էր հատկապես Սեւանա լճի վրա նավակով շրջելուց եւ Մասիս սարը տեսնելուց: Ուրախ էր, որ շատ ընկերներ է ձեռք բերել, եւ արդեն որոշել է ամռանը կրկին գալ Հայաստան: Թամարիկը շատ էր սիրում Թումանյանի «Շունն ու կատուն», «Մի կաթիլ մեղրը» եւ սիրով էլ արտասանում էր: Տխուր էր, կարոտել էր իր 2 փոքրիկ կրիաներին եւ ձկնիկին: Հաջորդ այցին, որ հաստատ պիտի գա Մասիսը մոտիկից դիտելու, որոշել է կրիաներին էլ բերել իր հետ:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ՀՈԲԵԼՅԱՐԻ ԱՆԿՅՈՒՆ

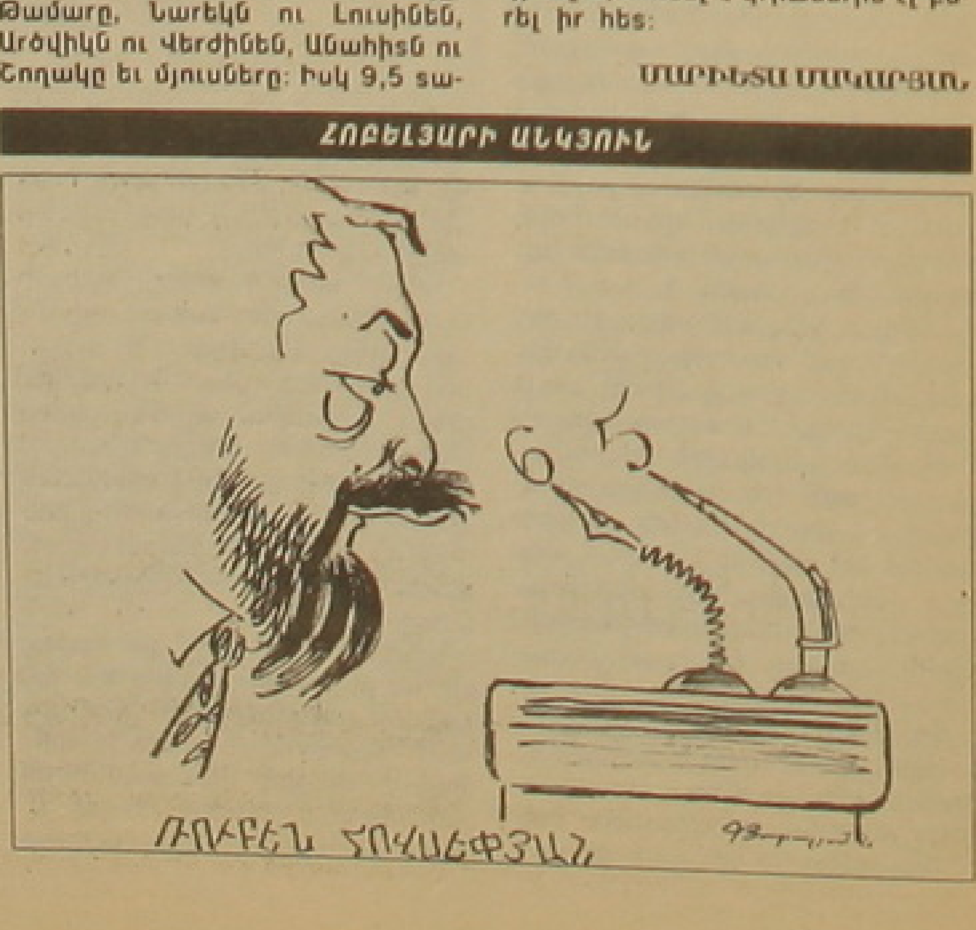

Պատանիների երկչոտությունն ու ոչ պրոֆեսիոնալիզմը վճռորոշ եղան

Նման կարծիքի էր Վարդան Մինասյանը

Ֆուտբոլի Եվրոպայի պատանեկան (մինչեւ 19 տարեկաններ) առաջնության ընտրական երկրորդ փուլում Հայաստանի հավաքականը Բրատիսլավայում անփառունակ ելույթներ ունեցավ Գերմանիայի, Սլովակիայի եւ Պորտուգալիայի հավաքականների հետ մրցավեճը տանուլ տալով ընդհանուր 0-10 հաշվով: Հավաքականի գլխավոր մարզիչ Վարդան Մինասյանը երեկ կայացած մամուլի ասուլիսին անցկացրած խաղերին հետեւյալ գնահատականը տվեց.

- Հավաքականը մրցավայր մեկնեց մայիսի 17-ի առավոտյան: Նույն օրը երեկոյան մենք պարապմունք անցկացրեցինք, որտեղ հիմնական շեշտը դրել էինք տակտիկական մտահղացումների մշակման վրա: Գերմանիայի հավաքականի հետ խաղին տղաներին առաջադրանք էի տվել պայքարել ամբողջ 90 րոպեների ընթացքում լավ գիտակցելով, որ ոչ տակտիկապես, ոչ էլ ֆիզիկապես չենք կարող գերազանցել մրցակցին: Ցավոք, տղաները չկատարեցին առաջադրանքը, չգիտեմ ինչու դեռեւ դաշտ չմտած վախեցած էին եւ շատ կաշկանդված էին գործում: Առաջին բաց թողած գոլից հետո տղաները խաղադաշտում պարզապես կանգնեցին դադարեցնելով պայքարը: Ընդմիջմանը փորձեցի տղաներին «ուշքի բերել», սակայն այդպես էլ չստացվեց: Մենք խոշոր հաշվով պարտվեցինք, ընդ որում՝ գոլերից երեքը թիմը բաց թողեց վերջին 15 րոպեներին:

Ինչ-որ տեղ այդ պարտությունում ես էլ մեղավոր էի, քանի որ գերմանական հզոր թիմի դեմ զգույշ տակտիկա չէի ընտրել: Ուստի Սլովակիայի հետ խաղում ավելի մեծ ուշադրություն դարձրինք պաշտպանության՝ ամրապնդելով դաշտի կենտրոնի հսկողությունը: Սլովակները տիպիկ ռուսական ֆուտբոլ ցուցադրեցին: Առաջին խաղակեսում մեր թիմը շատ լավ խաղաց եւ գոլային երեք օբալ պահ ստեղծեց, սակայն Մանուչարյանն ու Մխիթար Գրիգորյանը չօգտագործեցին հարմար առիթները: Ընդմիջումից հետո մեր ֆուտբոլիստների գործողություններում կրկին երկչոտություն նկատվեց, դրան գումարվեց երեք րոպեի ընթացքում Լոմբեի երկու դեղին քարտ ստանալն ու դաշտից հեռացվելը: Ինչ խոսք, դա ազդեց խաղի ելքի վրա:

Պորտուգալացիների հետ խաղում այնպիսի տպավորություն էր, որ խաղացողները ցանկանում էին շուտ ավարտել խաղը եւ տուն վերադառնալ: Այս ամենը վերագրում եմ նրանց ոչ պրոֆեսիոնալ մոտեցմանը: Այս առումով հավաքականի սեւամորթ ֆուտբոլիստները շահեկանորեն առանձնանում էին հայ պատանիներից: Օրինակ, Էդգար Մանուչարյանը միայն եռյակողներով էր խաղում, նա մի քանի րոպե կարծես խաղից դուրս էր մնում: Անկասկած, Էդգարը տաղանդավոր ֆուտբոլիստ է, սակայն նման մտածելակերպով դժվար է հաջողությունների հասնել: Ժորա Հովհաննիսյանը իր հնարավորություններից շատ ցածր հանդես եկավ, ինչը վնասվածքի պատճառով թերմարզվածության հետեւանք էր: Սպասելիքները չարդարացրեց նաեւ Իտալիայում հանդես եկող Արա Հովհաննիսյանը, որը մասնակցեց միայն առաջին խաղին:

Պատասխանելով **«Ազգի»** թղթակցի այն հարցին, թե արդյոք նախապատրաստական շրջանը բավարա՞ր էր պատասխանատու մրցաշարին պատշաճ մակարդակով պատրաստվելու համար եւ կայի՞ն արդյոք խանգարիչ հանգամանքներ, Վարդան Մինասյանը նշեց, որ իրոք ժամանակը շատ կարճ էր: Հավաքականը երկշաբաթյա ուսումնամարզական հավաք էր անցկացրել, որի ընթացքում 2 խաղ է կայացել Վրաստանի պատանիների, ինչպես նաեւ «Կոտայքի» հետ: Այդ ընթացքում 26 ֆուտբոլիստներից ընտրվել են 18 լավագույնները, որոնք մեկնեցին մրցավայր: Սակայն ցավոք նրանք չկարողացան իրենց ինչպես հարկն է դրսեւորել Բրատիսլավայում: Նաեւ հարկ է նկատի ունենալ, որ մեր հավաքականում ընդամենը մի քանիսն էին 19 տարեկան, իսկ մնացածները ավելի փոքր էին մրցակիցներից:

Հաղթում են ֆուտբոլիստները, պարտվում՝ մարզիչները

Եվրոպական երկու հանրահայտ ակումբներում Մյունխենի «Բավարիայում» եւ Մադրիդի «Ռեալում» շատ դժգոհ են գլխավոր մարզիչների գործունեությունից: Գալիք մրցաշրջանում այս թիմերի ղեկը կստանձնեն նոր մարզիչներ:

Մյունխենի «Բավարիայի» գլխավոր մարզիչ Օտմար Հիտցֆելդի ճակատագիրն արդեն վճռված էր: «Ֆրայբուրգի» հետ առաջնության ավարտական խաղից հետո նա հրաժեշտ տվեց «Բավարիային», որին մարզել է վերջին 6 տարիներին: Նրա գլխավորությամբ «Բավարիան» 4 անգամ նվաճել է Գերմանիայի չեմպիոնի տիտղոսը, երկու անգամ դարձել երկրի գավաթակիր: Իսկ 2001 թ. Հիտցֆելդը Մյունխենին խնկական տոն պարգեւեց՝ իր սաների հետ նվաճելով չեմպիոնների գավաթը: Իսկ մինչ այդ, «Բավարիան» քառորդ դար չէր նվաճել Եվրոպայի ուժեղագույն ակումբի տիտղոսը: Այդ տարի «Բավարիան» 11 մ հարվածներով հաղթեց «Վալենսիային»: Ողջ Մյունխենն էր ցնծության մեջ, երբ քաղաքի կենտրոնական փողոցներով շքեղ մեքենաներով անցնում էին այդ տարվա հերոսները՝ Ստեֆան Էֆենբերգը գավաթով, Կարստեն Յանկերը, Մեխմետ Շոլը, Ջովանե Էլբերն ու նրանց խաղընկերները: Այսօր արդեն դա պատմություն է: Ընթացիկ մրցաշրջանում «Բավարիան» չկարողացավ պահպանել չեմպիոնի տիտղոսը, իսկ չեմպիոնների լիգայի մրցաշարին հրաժեշտ տվեց 1/8 եզրափակիչից: Բնականաբար, ակումբի ղեկավարությանը չէր կարող բավարարել նման իրավիճակը, եւ նրանք առաջարկեցին Հիտցֆելդին հեռանալ թիմից: Նրա հետնորդը լինելու է «Շտուտգարտի» մարզիչ Ֆելիքս Մագատը, որի հետ «Բավարիան» պայմանագիր է կնքել մինչեւ 2007 թ. հունիսի 30-ը:

Թեեւ Մադրիդի «Ռեալի» նախագահ Ֆլորենտինո Պերեսը երբեք չի խոստովանել, որ սխալ էր Վիսենտե Դել Բոսկեի պայմանագիրը չերկարաձգելը, սակայն Կառլոս Կեյրուշից դժգոհ լինելու փաստն արդեն ապացուցում է, որ նա սխալվել է: Մադրիդի «Ռեալն» էլ ընթացիկ մրցաշրջանում անհաջող հանդես եկավ՝ չարժանանալով ոչ մի տիտղոսի: Ավելին՝ վերջին 5 հանդիպումներում պարտություններ կրելով, «Ռեալը» զրկվեց մրցանակային տեղից՝ բավարարվելով միայն 4-րդ տեղով: Սակայն Կեյրուշն էլ «Ռեալի» հետ մինչեւ 2005 թ. ամառը պայմանագիր ունի կնքած, ուստի «արքայական» ակումբն էլ պետք է նրան փոխհատուցում վճարի (750 հազար եվրո): Կեյրուշի տարեկան աշխատավարձը 1,5 մլն եվրո է, մինչդեռ Վիսենտե Դել Բոսկեն ստանում էր 3 մլն եվրո:

Հաջորդ մրցաշրջանում «Ռեալի» ղեկը կստանձնի Իսպանիայի հավաքականի նախկին գլխավոր մարզիչ Խոսե Անտոնիո Կամաչոն: Վերջինս իսպանական ֆուտբոլի պատմության մեջ լավագույն պաշտպաններից մեկն է եղել՝ հանդիսանալով «Ռեալի» խորհրդանիշը: Պերեսի կարծիքով, հենց Կամաչոն կարող է համախմբել թիմը: Կամաչոն ժամանակին 16 տարի խաղացել է «Ռեալում», եւ միայն առաջնությունում 414 խաղ է անցկացրել: Նա թիմի կազմում 8 անգամ նվաճել է Իսպանիայի չեմպիոնի տիտղոսը: 81 անգամ էլ Կամաչոն հագել է ազգային հավաքականի մարզաշապիկը:

Ինչ վերաբերում է Կեյրուշին, ապա նա արդեն սովոր է թիմից թիմ տեղափոխվելուն: Երկու տարի առաջ նա նման իրավիճակում էր հայտնվել Հարավաֆրիկյան Հանրապետության հավաքականը մարզելիս: Աֆրիկայի գավաթի խաղարկության քառորդ եզրափակիչում Մալիի հավաքականին զիջելուց հետո նա հեռացվեց իր պաշտոնից:

«Ցյուրիխը» 4-րդ տեղում

Վերջնագիծը հատեց Շվեյցարիայի առաջնությունը: Ավարտական տուրը մրցանակակիրների արդյունքներում փոփոխություն չմտցրեց: Չեմպիոնը վաղուց էր որոշվել: «Բազելը» մեծ առավելությամբ հաղթեց՝ 13 միավորով առաջ անցնելով 2-րդ մրցանակակիր «Յանգ Բոյզից»: Վերջինս էլ 20 միավորով գերազանցեց բրոնզե մեդալակիր «Սերվետին», որում հանդես է գալիս Հարությունն Վարդանյանը: Ավարտական տուրը որոշեց 4-րդ տեղը զբաղեցրած թիմին: Հաջողությունն ուղեկցեց «Ցյուրիխին», որը 4-1 հաշվով հաղթեց «Արաուին»: Գոլերից մեկն իր օգտին գրանցեց Արթուր Պետրոսյանը՝ խփելով առաջնությունում 13-րդ գնդակը: «Ցյուրիխը» 36 հանդիպումներում վաստակեց 50 միավոր (+14=8-14, 58-52): Նույնքան միավոր էր վաստակել նաեւ «Սենտ Գալենը», սակայն խփած եւ բաց թողած գնդակներով (54-57) թիմը հանգրվանեց 5-րդ տեղում:

Արոնյանն առայժմ անպարտելի է

Շախմատի Եվրոպայի առաջնության 9-րդ տուրում կարեւոր հաղթանակ տոնեց Լեւոն Արոնյանը: Նա սեւ խաղաքարերով պարտության մատնեց Բայանդուր Ջոբավային: Արոնյանը 9 հնարավորից վաստակել է 6,5 միավոր եւ շարունակում է առաջատարի հետապնդումը: Լեւոնը վստահ է հանդես գալիս՝ չկրելով ոչ մի պարտություն: Նա ընդամենը կես միավորով է զիջում Դավիթ Նավարային, որը ոչ-ոքի խաղաց Միխայլ Կրասենկովի հետ: 6,5-ական միավոր ունեն նաեւ Կրասենկովը, Իվանչուկը եւ Խտրառեգելուն(?): Վերջինս հաղթեց Մամեդյարովին, իսկ Իվանչուկը ոչ-ոքի խաղաց Պրեդրագ Նիկոլիչի հետ:

9-րդ տուրն անհաջող էր մեր մյուս շախմատիստների համար: Հաղթանակ տոնեց նաեւ Տիգրան Պետրոսյանը՝ պարտության մատնելով Մարտին Նոյբոյերին, իսկ Ասրյանը միավորը կիսեց Ղասիմովի հետ: Անաստասյանը, Մինասյանը, Սարգսյանն ու Փաշիկյանը պարտվեցին, ընդ որում առաջին երկուսը 2-րդ անընդմեջ պարտությունները կրեցին:

Մեր շախմատիստների ցուցանիշներն այսպիսին են. Ասրյան՝ 5,5, Անաստասյան, Սարգսյան, Պետրոսյան՝ 5-ական, Մինասյան՝ 4,5, Փաշիկյան՝ 4:

10-րդ տուրում կկայանա առաջնության թերեւս ամենակենտրոնական մրցախաղը: Լեւոն Արոնյանը սեւերով կմրցի Դավիթ Նավարայի հետ: Հաղթանակի դեպքում հայ շախմատիստի չեմպիոն դառնալու հնարավորությունները զգալիորեն կաճեն:

Առաջատարը Շիրովն է

Սարատովի մրցաշարի 6-րդ տուրում նոր հաղթանակ տոնելով, Ալեքսեյ Շիրովը վաստակեց 5,5 միավոր եւ շարունակում է միանձնյա գլխավորել աղյուսակը: Իսկ Սերգեյ Մովսիսյանը, որ մեկնարկում երեք անընդմեջ հաղթանակ էր տոնել, 3-րդ անընդմեջ ոչ-ոքին արեց: Այս անգամ Մովսիսյանը միավորը կիսեց Դիզդարեւիչի հետ պարտիայում: Սերգեյը 4,5 միավորով 2-րդ տեղում է: Ոչ-ոքի ավարտվեցին նաեւ տուրի մյուս հանդիպումները՝ Աբալիկ-Կուրաջցա, Կոժուլ-Շորթ, Սոկոլով-Պրեդոեւիչ: 7-րդ տուրում Մովսիսյանը կհանդիպի առաջատարի՝ Շիրովի հետ:

«Մանչեսթր յունայթեդն» Անգլիայի գավաթակիր

Անգլիայի գավաթի 123-րդ խաղարկության հաղթող դարձավ «Մանչեսթր յունայթեդը», որի համար ընթացիկ մրցաշրջանն, անկասկած, անհաջող էր: Եվ պատվավոր մրցանակի նվաճումը թիմի ֆուտբոլիստների եւ երկրպագուների համար ինչ-որ չափով սփոփանք էր: «Մանչեսթր յունայթեդը» գավաթի խաղարկություններում 11-րդ անգամ հասավ հաջողության՝ սահմանելով երկրի նոր ռեկորդ: Եզրափակիչ խաղում, որն ավանդույթի համաձայն անցկացվում է Կարդիֆում, երկրի նախկին չեմպիոնի մրցակիցն առաջին դիվիզիոնում հանդես եկող «Միլուոլն» էր, որը գրավել էր 10-րդ տեղը: Հաջողության դեպքում «Միլուոլը» կարող էր դառնալ առաջին թիմը, որը կնվաճեր գավաթը՝ իր դիվիզիոնում գրավելով ցածր տեղ: Հետաքրքրական է, որ թիմի մարզիչ Դենիս Ուայզը 1988 թ. «Ուիմբլդոնի» կազմում դարձել էր գավաթակիր՝ հանդես գալով հենց առաջին դիվիզիոնում: Եվ ահա նրան հնարավորություն էր ընձեռվել իր սաների հետ կրկնելու հաջողությունը:

Սակայն «Միլուոլին» վիճակված չէր հաղթելու: «Մանչեսթր յունայթեդի» ֆուտբոլիստները համոզիչ հաղթանակ տոնեցին: Հաշիվը 44-րդ րոպեին բացեց Ռոնալդոն, այնուհետեւ 2 անգամ աչքի ընկավ Ռուդ վան Նիստելրոյը:

Սարգսյանն էլ արժանացավ Աղասու բախտին

Փարիզում մեկնարկել է «Մեծ սաղավարտ» շարքի այս մրցաշրջանի թենիսի երկրորդ մրցաշարը: Արդեն մեկնարկում մեծ անակնկալ գրանցվեց: Ֆրանսիայի բաց առաջնության 1999 թ. չեմպիոն, ամերիկացի թենիսիստ Անդրե Աղասին առաջին իսկ հանդիպումից հետո դադարեցրեց պայքարը: Աղասին բոլոր երեք խաղափուլերում էլ զիջեց Խայենելին (4-6, 6-7, 3-6): Հետաքրքրական է, որ Անդրե Աղասին պրոֆեսիոնալ թենիսում 799 հաղթանակ էր տոնել: Սպասվում էր, որ հոբելյանական՝ 800-րդ հաղթանակը նա կնշի «Ռոլան Գարոսում»: Սակայն 34-ամյա թենիսիստին վիճակված չէր նշելու հաճելի հոբելյանը:

Ցավոք, Հայաստանի միակ ներկայացուցիչ Սարգիս Սարգսյանի համար էլ մրցաշարը շատ կարճ տեւեց: Նա էլ արժանացավ իր հանրահայտ հայրենակցի բախտին: Սարգիսը համառ մրցապայքարում զիջեց Անչիչին: Ընդ որում, առաջին խաղափուլում պայքարի ելքը վճռեց թայ-բրեյքը (6-7): Հաջորդ խաղափուլն ավարտվեց հայ թենիսիստի հաղթանակով (6-4): Իսկ ահա հաջորդ երկու խաղափուլերում Անչիչն առավելության հասավ միեւնույն 6-4 հաշվով:

Առաջին փուլի արգելքը հաջողությամբ հաղթահարեցին Վիսենտեն, Յուժնին, Կորիան, Բուրգսմյուլերը, Կարեցխան, Մայերը, Բլանկոն, Մուտիսը, Պավելը, Հրբատին, Ռոդիկը, Սաբալետան եւ Վոլչկովը:

Կանանց մրցապայքարում հաջող մեկնարկեց Մագդալենա Մալեեւա-Բերբերյանը, որը պարտության մատնեց Բարնային (6-2, 6-2): Հաջորդ փուլի ուղեգիր նվաճեցին նաեւ Սեռնան, Մորեսմոն, Շոնեսին, Մեդինան, Գրանտեն, Դեւենպորտը, Զվոնարյովան, Ռայմոնդը, Պրատը եւ Դեմենտեւան:

Էջը պատրաստեց ԱԵՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Հրազդանցի տանտիրուհիներն իրենց լվացքն անում են գործարանների չաշխատած օրերին

Էկոարշավ դեպի Հրազդան

Խորհրդային տարիներին Հրազդանը հզոր արդյունաբերությամբ քաղաք էր, բնակչությունը լիարժեք ապահովում էր աշխատատեղերով: Այսօր այստեղ անկայուն շարունակականությամբ աշխատում են միայն ցեմենտի գործարանն ու ՋէԿ-ը: Երկուսն էլ շրջակա միջավայրի համար խնդիրներ առաջացնող ձեռնարկություններ են: Օրհուսյան կոնվենցիայի իրագործման շրջանակներում հասարակությանը բնապահպանական խնդիրների իրազեկման ու դրանց լուծման հարցում ներգրավելու ծրագիրը ROYAL HASKONING Հոլանդական ընկերության նախաձեռնությամբ այսօր իրականացվում է Հայաստանում, Ադրբեջանում, Վրաստանում, Բելառուսում, Մոլդովայում եւ Ուկրաինայում: Որքա՞ն է Հրազդանի բնակչությունը տեղյակ իր բնակատեղու էկոլոգիական վիճակին, եւ ի՞նչ խնդիրներ ունի քաղաքն այդ տեսանկյունից: Հայ լրագրողների մեդիա-արշավը Հրազդան քաղաք այդ առաքելությունն ուներ:

Նոր սեփականատիրոջ անունով այժմ արդեն «Միկա ցեմենտ» անվանվող գործարանը վերանորոգման ու վերակառուցումների ակտիվ ընթացքի մեջ է: Հին ձեռնարկություն է՝ հին սարքավորումներով: Համեմատաբար ուշ՝ 90-ական թթ. եւ նոր տեխնոլոգիաների պահանջներով կառուցված Արարատի գործարանի համեմատ այստեղ նոր-նոր են փորձում գործարանը վերակառուցել ժամանակակից պահանջներին համապատասխան: Ձեռնարկության տնօրեն Նաիրա Մարտիրոսյանը լրագրողների թերահավատությունը ցրելու համար մեկժամյա շրջայց կազմակերպեց գրեթե բոլոր արտադրամասերում: Նա հպարտությամբ պատմում էր, որ իրենց գործարանը բարձրորակ ցեմենտ է արտադրում: Դիլիջանի թունելն այժմ կառուցվում է իրենց արտադրած ցեմենտով: Հայաստանում արտադրվող ցեմենտի 45 տոկոսն այս գործարանն է տալիս: Այստեղ ցեմենտն արտադրվում է չոր եղանակով, որ շրջապատը նվազ աղտոտելու տեսանկյունից նախընտրելի է: Իսկ ընդհանրապես սա քիմիական արտադրություն չի համարվում, եւ պակաս վտանգավոր է: Սակայն փոշու արտանետումներն անխուսափելի են, բանվորներն այստեղ աշխատում են հատուկ ցեմենտի արտադրությունների համար նախատեսված դիմակներով ու բաճկոններով: Բաճկոնները բավական վայելուչ տեսք ունեն, եւ տնօրենը պատմում է, որ չնայած իր նախազգուշացումներին, աշխատողներից շատերը արտադրամասում կրելու փոխարեն դրանք պարզապես տուն են տանում: Գործարանում այսօր աշխատում է 800 մարդ, իսկ աշխատատեղը մարդկանց համար ավելի կարեւոր է, քան էկոլոգիական խնդիրները: Փոխարենը անապահով ու զոհված ազատամարտիկների ընտանիքներին, գերեզմանոցներ, դպրոցներ կառուցելու համար ցեմենտն անվճար է տրվում: Այն, ինչ հասցվել է առավել արդյունավետ անել գործարանում, ժամանակակից լողարաններն ու սան-հանգույցներն են:

Գործարանը գտնվում է Ծաղկաձոր-Հանքավան հանգստյան գոտում: Տեղից տեղ ցեմենտը տեղափոխվում է նոր սկզբունքով՝ ցեմենտով բեռնված մեքենաները գործարանից դուրս են գալիս փակ վիճակում, եւ ճանապարհներն իսկապես բավական մաքուր էին: Նաիրա Մարտիրոսյանը հավաստացնում է, որ վերջին տարիներին վտանգավոր արտանետումները զգալի կրճատվել են:

Գործարանի բակը կանաչապատ է, ծառ ու ծաղկով, եւ տնօրենն այս փաստը մեզ ներկայացնում է իբրեւ գլխավոր ապացույց, որ ցեմենտի արտադրությունը այնքան էլ չի վնասում շրջակային: Ավելին, ցեմենտի մեջ կալցիում կա, որ տեղացի անասնապահները խառնում են կերին, տալիս կենդանիներին: Հակառակ նրա լավատեսությանը, ավելի ուշ, քաղաքի բնակիչների հետ զրույցներից իմացանք, որ գործարանի աշխատելու օրերին քաղաքի տները, պատուհանները պատվում են փոշու նուրբ աղվամազով, եւ դրանից պրծնում չկա՝ ինչ էլ անես: Հրազդանցի տանտիրուհիները իրենց լվացքն անում են ձեռնարկության պարբերական հանգստի օրերին:

Գործարանը լիարժեք մոդեռնիզացնելու համար 1 մլն դոլարի ներդրումներ են նախատեսվում: Դրանք անհրաժեշտ են մաքրող ֆիլտրերի վրա իոնիզացնող ցանցեր տեղադրելու համար, որոնք պիտի կրճատեն փոշու զանգվածը, CO գազը անջատեն նրանից: Նման պատրաստվածությամբ 1 ֆիլտր արդեն տեղադրվել է, եւ արտանետումները 20 տոկոսով պակասել են: Այդ ֆիլտրի արդյունավետությունը գնահատվում է 96 տոկոս: Նախատեսվում է նորացնել մյուս 2 ֆիլտրերը եւս:

Հրազդանի ՋէԿ-ն արդեն 1 ամիս չի աշխատում: «Գույք պարտքի դիմաց» բանաձեւում հայտնված ձեռնարկությունը ռուսական գույքով նոր ընկերության կազմավորման գործընթացում է: Հընթացս այրիչների նորոգման, շուտ մաշվող եւ արդեն հնացած դետալների փոխարինման, այսպես ասած՝ սարքավորումների ռեսուրսների վերականգնման աշխատանքներ են տարվում: Այրիչների լավ կամ վատ վիճակից, գազի այրումը ճիշտ կազմակերպելուց է կախված բնական գազի լիարժեք, նվազ մնացորդներով այրումը:

Ինչպես ցեմենտի գործարանում, այստեղ էլ բնապահպանական միջոցառումներն սկսվում են ձեռնարկության բակից: Թուփն ու կանաչն այստեղ ավելի առատ է: Գործարանի համար բնապահպանական հիմնական խնդիրը ազոտի երկօքսիդի արտանետումներն են: ՊՇԷԿ-ի գլխավոր ճարտարագետ Հայկազ Աբրահամյանը պատմում է, որ վերջին մի քանի տարիներին շուրջ 600 տոննա ազոտի երկօքսիդ է արտանետվել մթնոլորտ: Նորմատիվային չափանիշներից արտանետումների շեղումները պարզում են հատուկ ինդիկատորների օգնությամբ, բայց այսօր ավելի ժամանակակից սարքեր կան, որոնց տեղադրումը եւս նախատեսվում է: Այստեղ էլ մտադիր են որոշակի ներդրումներ իրականացնել՝ արտանետումները նվազեցնելու նպատակով: «Միեւնույն է, եթե ՋէԿ-ը չաշխատեց, դարձյալ բնությունն է վնասվելու: Մարդիկ ջեռուցում չեն ունենա, եւ դարձյալ ծառեր են վառելու», ասում է Հայկազ Աբրահամյանը: 70-ական թթ. առ այսօր քաղաքի ջեռուցումն ապահովում է այս գործարանը: Ի դեպ, ճարտարագետի հավաստմամբ, սակագների պարբերական թանկացումներ այստեղ չեն եղել, եւ հրազդանցիները ջեռուցում ստանում են անհամեմատ էժան գներով:

Ձեռնարկությունում այսօր աշխատում է մոտ 1000 մարդ, այստեղ տարեկան արտադրվում է 1100 մգվտ էլեկտրաէներգիա:

Երկու գործարաններում էլ, այնուամենայնիվ, մշուշոտ տվյալներ ներկայացվեցին արտանետումների չափի ու քանակի, նորմատիվային պահանջների հետ համեմատական ցուցանիշների իրական պատկերի վերաբերյալ:

Բնապահպանների այցելության գործնական արդյունքը դարձավ 2 ձեռնարկությունում էլ փորձաքննական լաբորատորիա հիմնելու եւ մոնիտորինգային ուսումնասիրություններ անցկացնելու պայմանավորվածությունը:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Ստավրոպոլում սպանվել են Գրոզնու հայ բնակիչ եւ քաղաքային դումայի պատգամավոր

ՍՏԱՎՐՈՊՈԼ, 25 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ստավրոպոլի երկրամասի իրավապահ մարմինների տվյալներով, երկուշաբթի ուշ երեկոյան Վորոշիլովի պողոտայում գտնվող «Վերսալ» սրճարանի տարածքում անհայտ անձինք ինքնաձիգ զենքով սպանել են Գրոզնու բնակիչ Էդուարդ Աղաջանյանին: Դեպքի վայրից հրազենային վերքերով քաղաքային հիվանդանոց են տեղափոխվել նաեւ քաղաքային դումայի պատգամավոր Օլեգ Կազնոչեեւը եւ սրճարանի մի աշխատակցուհի: Կազնոչեեւը ստացած վերքերից հիվանդանոցում վախճանվել է: Հանցագործները փախել են ՎԱԶ-2106 ավտոմեքենայով, որն ավելի ուշ հայտնաբերվել է դեպքի վայրից ոչ հեռու: Մեքենայի սրահը զննելիս ոստիկանները հայտնաբերել են ինքնաձիգ եւ «Մակարով» տեսակի ատրճանակ: Կատարվում են օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումներ պարզելու եւ ձերբակալելու համար հանցագործությանը մեղսակից անձանց: Ինչպես հաղորդում է «Նովոստի» գործակալությունը, Ստավրոպոլի եւ Շպակովյան շրջանի տարածքում կատարվում են համալիր հատուկ միջոցառումներ «Վուլկան-5» ծրագրով: Ստավրոպոլի Արդյունաբերական շրջանի դատախազությունը քրեական գործ է հարուցել ըստ «սպանություն» հոդվածի:

Ամուսնություն հայկական ձեւով

ՄՈՍԿՎԱ, 25 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Մի հնարամիտ 26-ամյա հայ, կեղծ ամուսնություններ կազմակերպելով, շուրջ 150 համագյուղացիների համար գրանցում է դասավորել Մոսկվայի քանդման ենթակա շենքերում», իր «Վա՜յ, մոլոդեց» հեգնական հոդվածում գրում է «Մոսկովսկի կոմսոմոլեց» թերթը:

Թերթը չի հաղորդում այդ անձնավորության իսկական անունը, նրան պայմանականորեն ներկայացնելով Սամվել Սարգսյան:

«Մեքենայությունները բացահայտվել են, դատարանները կընդունեն ամուսնությունները եւ գրանցումները չեղյալ հայտարարելու որոշումներ, խաբեության ճանապարհով ձեռք բերված բնակարանների վրա կալանքի որոշում կդրվի», գրում է թերթը եւ այսպես ավարտում հոդվածը. «Հայտնի չէ, սակայն, թե այդօրինակ ճանապարհով քանի՜-քանի՜ գյուղ, աուլ եւ կիշլակ է տեղափոխվել Մոսկվա»:

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանը

մրցութային կարգով աշխատանքի է հրավիրում

- Համակարգչային սարքավորումներ սպասարկող մասնագետի

Թեկնածուները պետք է ունենան բարձրագույն մասնագիտական/տեխնիկական կրթություն, առնվազն երկու տարվա համապատասխան աշխատանքային փորձ եւ անգլերեն լեզվի լավ իմացություն:

Պահանջվող փաստաթղթերն են՝ կրթության վկայական եւ ինքնակենսագրություն (resume): Փաստաթղթերն ընդունվում են մինչեւ ս.թ. հունիսի 9-ը, ժ. 17:45-ը:

Դիմել ՀԱՀ-ի կադրերի բաժին, հետեւյալ հասցեով՝ Մարշալ Բաղրամյան 40 պող., 50ա սենյակ:

Հասարակայնության ծանուցում

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից՝ ՀՀ ջրային օրենսգրքի եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N 217 եւ N 218 որոշումների պահանջների համաձայն, «Հակոբջանյանի եւ Գալստյանի ՀէԿ» ՍՊԸ Շաքի գետից էլեկտրաէներգիայի արտադրության նպատակով 2200 լ/վրկ ջրառի ջրօգտագործման թույլտվությունների նախագիծը:

Բոլոր շահագրգիռ անձինք, ովքեր կցանկանան ծանոթանալ փաստաթղթի նախագծի նախնական տարբերակին, կարող են աշխատանքային օրերին, ժամը 17-ից-18-ը դիմել ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն (հասցեն՝ Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակայնության կողմից փաստաթղթի նախնական տարբերակի լսումը տեղի կունենա 2004 թ. հունիսի 7-ին, ժամը 16.00-ին Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

Armenian European Policy and Legal Advise Center

is seeking Short-term Experts for the activity concerning the 'Advice on Financial Sector Issues'.

Requirements:

- At least 5 years professional experience and strong knowledge of issues related to the financial markets;
- A clear overview of the current situation of the Armenian financial sector;
- A good understanding of the legislative and institutional gaps with in the Armenian financial sector;
- A knowledge of the EU financial sector regulations and trends;
- Good understanding fof the EU's financial sectors structure and developments;
- Excellent skills in drafting reports in financial markets analysis in English language.

Duration: to be agreed.

Commencement date: As soon as possible.

For the detailed information please visit the announcement section on our web-site www.aeplac.am

You are invited to submit your CV, in English, to **info@aeplac.am** not later than 24th of May 2004.

No phone calls and visits will be entertained.

Only short listed candidates will be contacted for interviews.

Սույն հայտարարությունը չի հանդիսանում արժեթուղթ վաճառելու առաջարկ, կամ արժեթուղթ գնելու առաջարկի հայցում: Նման առաջարկը կարող է արվել միայն ազդագրով:

1000 հատ

ՀԱՍԱՐԱԿ ԱՆՎԱՆԱԿԱՆ ԲԱԺՆԵՏՈՄՍ

«Պրայվիտ Ինշուրընս»

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՄԵԿ ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԻ ԳԻՆԸ՝ 10.500 ԴՐԱՄ

Ազդագրի պատճենները կարող եք ստանալ ստորեւ նշված տեղաբաշխողից: Վերջինս միակ լիցենզավորված բրոքերային ընկերությունն է ՀՀ տարածքում, որն իրավասու է տեղաբաշխել տվյալ արժեթղթերն ըստ «Արժեթղթերի շուկայի կարգավորման մասին» ՀՀ օրենքի:

«Պրիվատ Ինվեստ»

ք. Երեւան-10, Նալբանդյան 50/26, հեռ.՝ 521812,
E-mail: privat@arminco.com

ՀՀ Կենտրոնական բանկը 26.05.2004 թ. ժ. 9.00-ից սահմանում է արտարժույթի հետեւյալ հաշվարկային փոխարժեքները ու գնման եւ վաճառքի հետեւյալ գները

ISO-ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Հաշվարկային փոխարժեք	Գնում	Վաճառք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	548.95	543.50	554.40
EUR	1	եվրո	662.20	658.20	666.20
RUR	1	ռուս. ռուբլի	18.94	17.80	20.10

Գովազդի համար զանգահարել՝ 58-24-83

«Ազգ» տպագրատուն, Երեւան, Բաղրամյան 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 25 05. 2004 Գինը՝ 100 դրամ